

vergadering **C37 – ECO5**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Economie, Economisch  
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,  
Werk en Sociale Economie

van 20 oktober 2011

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de allochtone gemeenschap en het sluitend taalbeleid<br>- 18 (2011-2012)                                                   |    |
| Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden<br>- 173 (2011-2012)                                                          |    |
| Vraag om uitleg van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over taalachterstand bij werkzoekenden<br>- 194 (2011-2012)                                                                  | 3  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over een nieuw kader voor loopbaanbegeleiding<br>- 46 (2011-2012)                                                             | 12 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het systeem van de leertijd<br>- 88 (2011-2012)                                                                          |    |
| Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de leertijd<br>- 150 (2011-2012)                                                                                      |    |
| Vraag om uitleg van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de leertijd<br>- 181 (2011-2012)                                                                                        | 14 |
| Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de (start)opleiding buitenschoolse kinderopvang (BKO)<br>- 89 (2011-2012)                                                  | 22 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de Vlaamse ondersteuningspremie<br>- 141 (2011-2012)                                                                     | 25 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het verlengen van de arbeidsloopbaan door het versnellen van de instroom op de arbeidsmarkt<br>- 142 (2011-2012) | 27 |
| Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over bedrijfsopleidingen als impuls voor kansengroepen<br>- 160 (2011-2012)                                                      | 32 |

■

**Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens**

**Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de allochtone gemeenschap en het sluitend taalbeleid - 18 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden - 173 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over taalachterstand bij werkzoekenden - 194 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Turan heeft het woord.

**Mevrouw Güler Turan:** Minister, ik geef de cijfers: eind juni waren er 182.510 niet-werkende werkzoekenden. Vandaag zal dat er misschien slechter uitzien. De VDAB heeft becijferd dat van hen 28.762 of bijna 16 procent een taalachterstand Nederlands heeft. Het verbaast ons niet dat binnen deze groep met een taalachterstand de meeste mensen van een vreemde origine zijn of een vreemde moedertaal hebben, namelijk 58 procent. Het doet me wel concluderen dat 40 procent van de mensen met een taalachterstand niet van allochtone afkomst is, maar het Nederlands als moedertaal heeft. Dat is ook een belangrijk gegeven om eens te bekijken, minister.

We zetten sterk in op de deelname aan de arbeidsmarkt van sociaal zwakkere groepen: allochtonen, mensen met een arbeidshandicap en laaggeschoolden. We proberen die extra aandacht te geven. We hebben eerder al de cijfers besproken van de OESO-landen. We scoren als België niet goed wat betreft tewerkstelling van mensen van buiten de Europese Unie.

We willen het beter doen dan de rest. We hebben ons een werkzaamheidsgraad van 76 procent tot doel gesteld. Om dat te bereiken, moeten we de kansen die we bieden aan bepaalde zwakkere groepen vergroten, verduidelijken en beter aflijnen. We moeten meer mogelijkheden geven. Dat is de uitdaging voor de komende periode. Door de vergrijzing hebben we elk talent en elke werkkraft nodig. Ook mensen met minder talent moeten toegeleid worden, binnen hun eigen mogelijkheden en beperkingen. Opportuniteiten tot ontplooiing moeten volop worden benut, voor allochtonen en autochtonen. De werkzaamheidsgraad van beide moeten we verhogen.

Taalkennis is essentieel. Toen we in 2006 aanwervingen deden bij de stad Antwerpen, waren er taalexamen. We zochten mensen voor de groendienst. Ze kregen de vraag: wat is een gewest en wat een gemeenschap? We moeten wel redelijk zijn: welke kennis, welk taalniveau, welke kunde verwachten we van de mensen in functie van de job?

Een passend opleidingstraject willen we iedereen aanbieden. De beleidsbrief is duidelijk: we willen de werkzaamheidsgraad verhogen en de taalachterstand volledig wegwerken. Het 'sluitend taalbeleid', dat op de agenda stond, heeft toch niet volledig tot het verhoopte resultaat geleid. We verwachten dat ook niet meteen, minister. Ik weet dat we hard inzetten op basiskennis van het Nederlands.

Minister, mijn vragen zijn gebaseerd op de cijfers van de VDAB. Zijn er effectief 28.762 werkzoekenden na screening aangeduid als onvoldoende het Nederlands kundig? Wat is het percentage van alle werkzoekenden die effectief worden gescreend? Waarom nog niet allemaal? Welke acties worden er al genomen? Welke acties wilt u nog nemen? Wat zijn de resultaten van die actie qua percentage dat nog in de werkzoekendenpopulatie zit?

Wat weet u over de doorstroom van deze werkzoekenden? Hoeveel zijn er al aan het werk van degenen bij wie taalachterstand is vastgesteld? Welke opleidingen worden er verder georganiseerd? Zijn er ook werkzoekenden met een taalachterstand die niet sluitend worden begeleid? Misschien moeten we voor sommigen nog meer moeite doen. Minister, ik weet dat u er, met uw Voka-achtergrond, net als ik van overtuigd bent dat elke werkzoekende toegeleid moet worden en verder ‘ontplooid’ moet worden, naar zijn mogelijkheden.

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**De heer Chris Janssens:** Mijn vraag is ook gebaseerd op de studie van de VDAB-studiedienst, waaruit blijkt dat er van de meer dan 182.000 niet-werkende werkzoekenden in juni van dit jaar bijna 16 procent een taalachterstand Nederlands heeft. Ik wil wel enkele cijfers corrigeren. Mevrouw Turan had het over een aandeel van 60 procent allochtonen in die cijfers. In de studie wordt toch expliciet gesteld dat het 70 procent is. Bij de 30 procent, en dus niet 40 procent, autochtonen gaat het niet over het Nederlands als moedertaal. De helft van hen heeft het Frans als moedertaal en de andere helft een andere. Dat is een belangrijke nuance.

Door de sterk toegenomen internationale immigratie is het aandeel allochtonen de laatste jaren sterk gestegen en bedraagt het momenteel 70 procent van de niet-werkende werkzoekende met een taalachterstand. De top vijf van de herkomstlanden bij de allochtone werkzoekenden met taalachterstand bestaat uit Marokko, Turkije, Rusland, Congo en ex-Joegoslavië, die samen een aandeel hebben van 58 procent. De combinatie van origine en moedertaal leert dat de grootste groep in het Vlaamse Gewest, met 58,1 procent in totaal, de allochtonen met een vreemde moedertaal zijn. Het aandeel werkzoekenden met taalachterstand bedraagt er 53 procent. De belangrijkste herkomstlanden zijn Marokko en Turkije. De autochtonen met Frans als moedertaal komen op de tweede plaats met bijna 15 procent in het totaal. De autochtonen met een vreemde moedertaal staan op 14,5 procent in het totaal, met als belangrijkste herkomstlanden Polen en Bulgarije.

De taalachterstand bij werkzoekenden is geografisch geconcentreerd in de Vlaamse Rand, de taalgrensgemeenten en de centrumsteden. De VDAB besluit dat de perceptie dat de taalachterstand Nederlands vooral een zaak is van Franstalige autochtone werkzoekenden, woonachtig in de Rand rond Brussel of langs de taalgrens, moet worden bijgesteld. De Franstalige Belgen maken nog 10 procent uit van de werkzoekenden met een taalachterstand voor het Nederlands. Vooral de buitenlandse migratie heeft ervoor gezorgd dat allochtonen nu een aandeel hebben van 70 procent in de totale taalachterstand van werkzoekenden in Vlaanderen.

Mevrouw Turan verwees ernaar: in het najaar van 2009 werd het ‘sluitend taalbeleid’ voor alle anderstalige werkzoekenden als onderdeel van een traject naar werk ingevoerd in de VDAB-dienstverlening. Nieuw ingeschreven werkzoekenden worden daarbij getest op hun kennis van het Nederlands. Indien nodig is er doorverwijzing naar een Huis van het Nederlands voor een niveaubepaling en volgt er een gepaste opleiding Nederlands Tweede Taal (NT2).

In uw beleidsnota Werk focust u op een sluitend aanbod van NT2. Hoe evalueert u de studie van de VDAB-studiedienst? Welke conclusies trekt u hieruit met het oog op uw beleid? Is er een bijsturing of intensivering nodig? Zo ja, in welke zin?

Met het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP) werd een uitbreiding van de opleidingscapaciteit voor onder meer het sluitend taalbeleid op stapel gezet. Werd deze uitbreiding volledig gerealiseerd?

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Minister, mijn collega's hebben wellicht alle cijfers al gegeven. Die moet ik niet herhalen. Ik zal het hebben over de specifieke problematiek van

werkzoekenden met een taalachterstand, toegespitst op allochtonen, ik bedoel niet de Franstaligen maar mensen die van derde landen komen.

In de beleidsbrief Werk lezen we ambitieuze doelstellingen. Ik wil graag aan de hand van de studie van de VDAB zien waar we nu staan.

Een eerste doelstelling in uw beleidsbrief was het opzetten van een intern monitoringinstrument dat het aantal werkzoekenden met taalachterstand in kaart brengt bij wie nog geen NT2-actie werd ondernomen.

Ook zouden er initiatieven genomen worden met betrekking tot informatie-uitwisseling, die ervoor moeten zorgen dat de VDAB ook weet welke werkzoekenden effectief een cursus bij een partnerorganisatie aan het volgen zijn. Vanuit het werkveld horen we echter dat de VDAB momenteel vaak nog steeds niet weet wie een bepaalde cursus gestart is, en of deze persoon later de cursus nog steeds aan het volgen is. Ook de partnerorganisaties die de taalopleidingen geven, krijgen geen informatie door vanwege de VDAB. Dat zou hun nochtans beter toelaten om rekening te houden met de specifieke noden van de werkzoekende. Daarenboven blijkt er geen algemeen overzicht te zijn met betrekking tot het aanbod en de vraag aan taalopleidingen in Vlaanderen, en is er een gebrek aan coördinatie. De VDAB slaagt er aldus onvoldoende in zijn regierol op te nemen. We horen dat de VDAB te weinig informatie verzamelt over welke werkzoekende welke taalcursus volgt. Moet de VDAB op dat vlak niet worden versterkt om daarvan een prioriteit te maken?

Verder wordt er vastgesteld dat de doorstroom vanuit een schakelopleiding bij de VDAB, die werkt op de taligheid van de werkzoekende, naar een finaliteitsopleiding beperkt blijft. Lange wachttijden bij een aantal finaliteitsopleidingen blijken daarbij een probleem te zijn. Ook uitval en te hoge falingspercentages in de NT2-opleidingen leiden ertoe dat er middelen verloren gaan, wat het veld betreurt.

In de beleidsbrief Werk werd er verder een uitbreiding en vernieuwing van het instrument ‘Nederlands op de werkvloer’ en de individuele beroepsopleiding met taalondersteuning (IBO-T) gepland. Het zou interessant zijn om van u te horen, minister, in hoever dit voornemen intussen gerealiseerd is.

Ook in de actielijst allochtonen, opgesteld door de Commissie Diversiteit van de SERV, lezen we diverse concrete voorstellen. Zo vraagt men naar een uitbreiding van het aanbod. Vanuit de sector horen we onder andere dat er momenteel te weinig aanbod is voor zwakkere werkzoekenden. Zo zou er onvoldoende aangepast aanbod zijn voor laaggeletterden en cognitief zwakkeren. Ook de SERV wijst verder op de problematiek van wachtlijsten.

Beschikt de VDAB in uw ogen, minister, intussen over de nodige instrumenten om op continue basis geïnformeerd te zijn over de taaltrajecten van de werkzoekenden? Eerst moeten ze op de hoogte zijn van de stand van zaken bij de werkzoekenden om dan daadwerkelijk en efficiënt te kunnen ingrijpen. Is de VDAB voldoende op de hoogte van de taalprestaties bij de werkzoekenden?

Erkent u dat het bestaan van wachttijden bij een aantal finaliteitsopleidingen ertoe leidt dat inspanningen inzake taalverwerving in een heel aantal gevallen verloren gaan? Welke acties worden ondernomen om dit te verhelpen? Welke acties worden ondernomen om ook de wachtlijsten bij andere taalopleidingen, onder meer bij de centra voor basiseducatie, te verhelpen?

Op welke manier werden de instrumenten ‘Nederlands op de werkvloer’ en de individuele beroepsopleiding in een onderneming met taalondersteuning (IBO-T) vernieuwd? Werd er, zoals voorzien, een uitbreiding van die instrumenten gerealiseerd? Hoe wilt u inspelen op het gebrek aan taalopleidingen voor laaggeletterden en cognitief zwakkeren?

**De voorzitter:** Mevrouw Ceysens heeft het woord.

**Mevrouw Patricia Ceysens:** Voorzitter, ik sluit me daar graag bij aan. De collega's hebben de problematiek goed geschetst. Ik wil dit wat concreter maken. Zeker voor deze regio is wat er op de luchthaven gebeurt heel belangrijk in dit debat. De luchthaven is een heel grote groeipool qua tewerkstelling. Ik blijf horen dat het probleem om te beginnen de mobiliteit is, dus mensen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest naar die luchthaven krijgen, maar als je dan wat doorvraagt, gaat het ook bijna altijd over het feit dat men de taal niet kent. De mensen moeten er geraken, maar die taalhandicap blijft het grootse probleem. Dat is eigenlijk heel jammer. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kunnen er nog veel mensen worden geactiveerd. Zij zouden een baan kunnen hebben. Op een steenworp hier vandaan is er een groeipool met veel banen voor laaggeschoolden, maar die taalbarrière zorgt voor een mismatch. Ik denk dat de rest eigenlijk wel kan worden verholpen.

**De voorzitter:** Mevrouw Fournier heeft het woord.

**Mevrouw Martine Fournier:** Voorzitter, minister, dinsdagnamiddag ben ik op bezoek geweest bij het gemengd team in Moeskroen. We hebben het daar ook gehad over de taalproblematiek. Uit dat gesprek bleek dat de taal niet hét probleem was. Er waren andere problemen, bijvoorbeeld met betrekking tot de technische kennis. Dit is ook enigszins afhankelijk van de sector. In veel sectoren kan men werken met pictogrammen. Dat is een eventuele oplossing voor taalproblemen. Naast de kennis over het werk dat men moet verrichten, is er echter ook het sociaal contact tussen de arbeiders, dat ook belangrijk is. Dat is een werkpunt voor de bedrijven. Voor dat sociaal contact is kennis van de taal nodig. Dat vonden ze toch ook een heel belangrijk werkpunt.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Voorzitter, mijn antwoord zal lang zijn. De leden hebben immers veel vragen gesteld. U weet dat ik niet graag een lang antwoord geef, maar ik denk dat dit een record zal zijn.

Het is natuurlijk niet onze bevoegdheid, maar deze problematiek kan ook niet los van het gevoerde migratiebeleid worden gezien. Als er een migratiebeleid wordt gevoerd dat gericht is op de arbeidsmarkt en waarbij de kennis van de taal al een vereiste is voor mensen die binnenkomen, dan is er natuurlijk al sprake van een heel andere situatie dan de situatie waarin we ons vandaag bevinden. Dat is geen excuus, maar de grootte van de problematiek heeft natuurlijk te maken met het migratiebeleid.

Mevrouw Ceysens, u hebt volledig gelijk. Er bestaat een samenwerking en een actieprogramma met Brussel. U zult zich misschien herinneren dat ik met mijn collega, minister Cerexhe, de doelstelling ter zake hoger heb gezet. Per jaar willen we 1500 laaggeschoolden uit Brussel naar Zaventem en andere gebieden in de Vlaamse Rand brengen. In 2012 heb ik, ondanks alle budgettaire beperkingen, 150.000 euro uitgetrokken, boven op het bestaande budget voor NT2, precies om dat probleem te verhelpen. Minister Cerexhe heeft daartegenover gesteld dat hij per vacature in zes valabele kandidaten zal voorzien. In het licht van de problematiek van Zaventem zouden we er meer dan 1500 moeten kunnen plaatsen, als we het geluk hebben dat de groei niet te veel afneemt.

Anderhalve week geleden heb ik bovendien de Airport Academy mee geopend. Die is specifiek gericht op die opleidingen op de werkvloer in Zaventem. Ik heb aan die mensen ook de suggestie gedaan om eveneens contact op te nemen met minister Cerexhe, zodat die dingen waarmee wij bezig zijn, kunnen worden geïncorporeerd in Airport Academy. Ze gingen contact opnemen met minister Cerexhe. Ik ben ervan overtuigd dat die stap ook succes zal hebben.

Ik zal de VDAB-cijfers uiteraard niet herhalen. Ik ben blij dat dergelijke rapporten worden gepubliceerd. Dat geeft de leden de kans om heel wat vragen te stellen en mij de kans om toch nog eens opnieuw mijn beleid toe te lichten.

Ik benadruk dat de screening van de werkzoekenden, waar u allen om vraagt, vandaag bij alle werkzoekenden gebeurt. Het is een onderdeel van het sluitend taalbeleid van de VDAB. De screening gebeurt systematisch: elke werkzoekende krijgt een screening over de kennis van het Nederlands. Indien nodig, worden ze doorverwezen naar het Huis van het Nederlands, naar onderwijs. Dat gebeurt zowel tijdens hun basisopleiding Nederlands als tijdens hun vervolgtraject naar werk. De VDAB volgt dit op een sluitende wijze op. Het hele taalbeleid lijkt me naar een sluitende aanpak te evolueren.

De VDAB heeft daarvoor een monitoringstool ontwikkeld en dankzij die tool blijkt dat 87 procent van de nieuw ingestroomde Nederlandsonkundigen binnen de zes maanden bereikt wordt. Een groot deel van de restgroep, van de 13 procent die overblijft, wordt later dan zes maanden na de instroom bereikt. De monitoringstool geeft aan in welke mate Nederlandsonkundigen die instromen in de werkloosheid, binnen de zes maanden na de instroomdatum bereikt worden of hoeveel van hen een passend aanbod krijgen van de VDAB.

Er zijn verschillende manieren om de mensen te bereiken. Het is mogelijk dat er een aanpassing komt van de kennis van het Nederlands in het dossier op basis van een fysiek contact of een aanpassing van het dossier. Er zijn natuurlijk de doorverwijzingen naar het Huis van het Nederlands. Er is de screening door het Huis van het Nederlands op het vlak van NT2. Er zijn de NT2-opleidingen waarbij dan nog een onderscheid wordt gemaakt tussen het opleidingsniveau: tussen richtgraad 1.1 en een hogere richtgraad. Er zijn de andere NT2-opleidingen zoals Nederlands op de werkvloer en de schakelpakketten van de VDAB. Er zijn de begeleidings- en bemiddelingstrajecten naar werk.

Uit de gegevens blijkt dat de helft van de ingestroomde groep binnen de zes maanden weer is uitgestroomd uit de werkloosheid. Een derde gaat naar werk.

Het aanbod aan opleidingen die worden georganiseerd voor anderstalige werkzoekenden, is eigenlijk heel uitgebreid. Sta me toe om ze hier nog eens op te sommen. Door dit fragmentarisch te bekijken, wordt het overzicht immers soms verloren.

De basisopleiding Nederlands wordt aangeboden door het onderwijs, met name door de centra voor basiseducatie (CBE's) en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Bij de VDAB komt dan de vervolgopleiding die georganiseerd wordt voor anderstaligen met een professioneel perspectief. Het gaat uiteraard altijd over tewerkstelling.

Ik overloop het VDAB-pakket even. Er zijn de schakelpakketten Nederlands voor de technische sector. Die zijn natuurlijk bedoeld voor wie in de industrie, in de secundaire sector, wil instromen of voor wie een beroepsopleiding in die sector wil volgen. Er is Nederlands voor de administratie, bedoeld voor mensen met jobaspiraties in de dienstensector, in de tertiaire sector. Er is Nederlands voor de zorgsector, voor werkzoekenden die een vervolgopleiding in die sector willen starten. Ik wijs u erop dat elke opleiding gericht is tot een bepaalde groep, omdat de aard van de taal die men nodig heeft in de industrie verschilt van die in de dienstensector of die in de zorgsector. Er wordt dus effectief gefocust op het beroep. Er is ook Nederlands op de opleidingsvloer, bedoeld voor cursisten die tijdens hun beroepsopleiding nog extra taalondersteuning nodig hebben. In de meeste gevallen gaat het dan echt over het vakjargon. Er zijn de individuele beroepsopleidingen (IBO's) met taalondersteuning, voor werkzoekenden die starten met een beroepsopleiding op de werkvloer en nood hebben aan extra taalbegeleiding. Er is Nederlands op de werkvloer voor mensen die aan het werk zijn, maar die op vraag van hun werkgever extra taalondersteuning kunnen krijgen.

Daarnaast zijn er ook een aantal specifieke instrumenten per regio en gericht tot specifieke groepen. Zo zijn er in Antwerpen, Gent en Limburg projecten voor anderstalige analfabeten. In Antwerpen, Gent en Genk lopen projecten voor anderstaligen die als zelfstandige ondernemer willen starten. In Vilvoorde is er een project voor anderstalige personen met een arbeidshandicap en er wordt met een gelijkaardig project gestart in Antwerpen.

Om tegemoet te komen aan de specifieke taalproblematiek in de Vlaamse Rand heb ik de VDAB dit jaar nog gevraagd om een extra schakelmodule NT2 in te richten voor anderstalige werkzoekenden uit die regio. Deze schakelmodule is een opleidingspakket om anderstalige werkzoekenden uit de Vlaamse Rand via specifieke bemiddelingsacties met taalondersteuning toe te leiden naar jobs waarvoor een beperkte kennis van het Nederlands volstaat. Niet voor elke job is immers een even goede kennis van het Nederlands nodig. Ik ben het er helemaal mee eens dat het voor de inburgering op de werkvloer belangrijk is om te kunnen praten met de collega's, maar om te kunnen starten in een job is niet altijd hetzelfde niveau van Nederlands nodig.

Naast het sluitend taalbeleid levert de VDAB ook al jaren inspanningen voor inwerkingsklanten. Zo verzorgt de VDAB inwerkingstrajecten in heel Vlaanderen voor nieuwkomers en oudkomers die gekenmerkt worden door een intensieve begeleiding op maat.

Tot slot kan ik zeggen dat er nog een beperkt deel van werkzoekenden met een taalachterstand is dat nog niet sluitend wordt bereikt. 87 procent wordt dus wel bereikt binnen de zes maanden, maar 13 procent wordt niet binnen de zes maanden bereikt. Als ik de evolutie bekijk, wordt deze groep systematisch kleiner. Met 87 procent en dalend, komen we echt dicht bij de vooropgesteld sluitende aanpak.

Wat de opvolgingsinstrumenten met betrekking tot de taaltrajecten voor werkzoekenden betreft, wordt de basisopleiding Nederlands voor anderstaligen volgens het afsprakenkader NT2 door de onderwijspartners gegeven. Die partners zijn de CBE's en de CVO's. Die partners voorzien ook in een vervolgaanbod NT2. De opleidingen voor werkzoekenden horen natuurlijk bij de VDAB en bij de partners van de VDAB.

De heer Van den Heuvel heeft een vraag over de uitwisseling van gegevens tussen de onderwijspartners en de VDAB gesteld. Wat de basisopleiding Nederlands voor werkzoekenden betreft, gebeurt die uitwisseling automatisch. Het bestaande systeem werkt echter niet perfect. Er wordt dan ook aan een nieuwe kruispuntbank voor inburgering gewerkt. Dit systeem zou in januari 2013 worden opgeleverd. Tot dan werken we voort met het onvolmaakte instrument waarover we nu beschikken.

De informatie over alle andere opleidingen NT2 – dit zijn de opleidingen die door de VDAB zelf worden gegeven of door de VDAB aan partners zijn uitbesteed – wordt volledig geregistreerd. Deze informatie komt in de dossiers van de VDAB terecht. Zoals eerder gesteld, is dit cruciaal voor de opvolging.

De wachttijden zijn in verschillende vragen aan bod gekomen. Wat de wachttijden voor de finaliteitsopleidingen betreft, kan ik bevestigen dat een gedeelte van de tijdens het voortraject verworven taal in de loop van die wachttijden opnieuw verloren kan gaan. Om een taal te leren, moet iemand die taal ook blijven spreken en gebruiken.

Om het taalverlies tijdens de wachttijd voor een finaliteitsopleiding te vermijden, hebben we in een aantal oplossingen voorzien. Binnen het aanbod aan taalopleidingen ligt de focus steeds meer op de geïntegreerde trajecten. Ik ben er zelf voorstander van de opleiding Nederlands niet enkel als een voortraject te beschouwen. Het is een echt onderdeel van de basisopleiding.

De cursus NT2 wordt in de basisopleiding geïntegreerd. Volgens mij is dit een belangrijk instrument. Het is niet enkel de bedoeling te vermijden dat de inspanningen op het vlak van de taalverwerving verloren gaan. We maken het verband tussen het leren van Nederlands en de toekomstige tewerkstelling op die manier ook reëel.

Een mooi voorbeeld is de opleiding verkoopstalent. Een cursist krijgt een opleiding verkoop en leert tegelijkertijd de taal. Dankzij de goodwill van de werkgevers kan hier nog het werkplekleren in de winkel bijkomen.



Dit laatste punt lijkt me niet altijd even gemakkelijk. Dit vergt een investering en tevens heel wat goodwill van de werkgever. Het is dan ook nog niet zo dat we die combinatie voor alle beroepen kunnen aanbieden. We maken hier stapsgewijs werk van en het is de bedoeling dit verder uit te breiden. De begeleiding van werkplekleren voor verschillende beroepen vergt echter een hoge begeleidingscapaciteit.

Tijdens de finaliteitsopleiding garandeert de VDAB Nederlands op de opleidingsvloer (NODO). Hierdoor wordt het afhaken vanwege taalproblemen beperkt. Er is een beroepsopleiding. Indien nodig, wordt daarnaast ook Nederlands op de opleidingsvloer gegeven. Een hiervoor ontwikkelde toolbox stelt de partners in staat een kwalitatieve taalondersteuning aan te bieden en op die manier de uitval van anderstaligen te beperken.

Tijdens de wachttijden voor de finaliteitsopleiding voorziet de VDAB in communicatiesessies over dit onderwerp. Op die manier wordt het aangeleerde Nederlands op peil gehouden. In sommige regio's worden anderstaligen tegelijkertijd ook basisvaardigheden ICT aangeleerd. Tijdens die bijkomende opleiding wordt ook aandacht aan Nederlands besteed.

Het verhelpen van de lange wachttijden voor het basisaanbod bij de CBE's behoort niet tot mijn bevoegdheden. Het departement Onderwijs, de VDAB en de Huizen van het Nederlands organiseren een aantal overlegfora om samen oplossingen te zoeken. Een van de mogelijke oplossingen die momenteel door de VDAB worden uitgetest, betreft de erkenning van de basiscursussen in enkele regio's. Dat houdt in dat een cursus bij een CBE of bij een CVO als een opleiding binnen het traject naar werk wordt erkend. Op die manier kan het aanbod op de regionale noden worden afgestemd.

Wat Nederlands op de werkvloer en de individuele beroepsopleiding met taalondersteuning betreft, hebben de verschillende bedrijfssectoren verschillende vragen in verband met de taalondersteuning tijdens de opleiding en tijdens de tewerkstelling op de werkvloer. De VDAB tracht hierop in te spelen en tracht de bedrijven binnen het kader van Nederlands op de werkvloer en van de IBOT bij te staan.

Wat Nederlands op de werkvloer betreft, wordt met de sociale partners een nieuw afsprakenkader uitgewerkt. Dat kader moet het mogelijk maken sneller en gericht dan tegenwoordig op de noden van de bedrijven en de sectoren in te spelen. De vakgroep Nederlands op de werkvloer evalueert de instrumenten voortdurend en voorziet in de nodige verruiming. Dat lijkt me de juiste werkwijze. We proberen steeds na te gaan hoe we, waar nodig, maximaal kunnen verruimen of bijsturen.

De CBE's doen steeds vaker een beroep op de VDAB om Nederlandsonkundigen een pakket aan te bieden om zich op de werkvloer te behelpen. Voor sectoren met een grote instroom van buitenlandse werknemers, zoals de zorg- of de poetssector, ontwikkelt de VDAB in samenwerking met de betrokken sector en de Huizen van het Nederlands echte tools om werkgevers te ondersteunen.

Voor de sector van de professionele schoonmaak is een tool voor bedrijven ontwikkeld die in combinatie met een dertig uur durende opleiding Nederlands op de werkvloer kan worden gebruikt.

Voor de laaggeletterden en cognitief zwakkeren bestaat er maar een beperkt aanbod. Dat aanbod is momenteel vaak projectmatig en in beperkte regio's georganiseerd. Om tegemoet te komen aan specifieke vragen van bepaalde doelgroepen wordt samengewerkt met partners. Zo lopen in Antwerpen, Gent en in de provincie Limburg projecten voor anderstalige, analfabete werkzoekenden die tegelijkertijd een alfacursus volgen bij een centrum voor basiseducatie en een beroepsopleiding volgen tijdens deze opleiding taalondersteuning.

Die projecten zijn samenwerkingsverbanden tussen de VDAB, de CBE's en het Huis van het Nederlands. Er is specifiek lesmateriaal dat binnen het project in Antwerpen al is ontwikkeld

voor die doelgroep. We zijn dat nu aan het verspreiden voor de rest van Vlaanderen, zodat het ook in andere regio's voor die doelgroep kan worden gebruikt.

In het WIP werden de middelen voor de VDAB voor het sluitend taalbeleid versterkt. In 2010 bereikte de VDAB met deze WIP-middelen in het kader van het sluitend taalbeleid 1316 extra cursisten via de klassikale NT2-schakelpakketten. Dat kostte 540.000 euro. Er waren ook 327 extra cursisten in de vorm van NODO, waarvoor bijna 192.000 euro aan loonkost voor instructiepersoneel werd besteed.

Dat betekent dat het objectief op jaarbasis van respectievelijk 1000 extra cursisten via NT2-pakketten en 250 extra NODO-cursisten vorig jaar ruimschoots werd overschreden. In 2011 bereikte de VDAB eind september al 775 extra cursisten via de NT2-schakelpakketten voor 347.000 euro en 283 extra cursisten in de vorm van Nederlands op de opleidingsvloer waarvoor bijna 98.000 euro aan loonkost voor instructiepersoneel werd besteed. Ik stel vast dat de VDAB medio 2011 op kruissnelheid zit op het vlak van extra geplande NT2-trajecten via WIP-middelen. De wachttijden voor de NT2-opleidingen van de VDAB zijn door die extra WIP-middelen ernstig gereduceerd.

De studie van de VDAB-studiedienst zoals uiteengezet in 'VDAB ontcijfert nummer 24' bevestigt de noodzaak van het sluitend taalbeleid. Binnen de beschikbare budgettaire ruimte zullen deze inspanningen worden voortgezet. Alle werkzoekenden worden op dit moment gescreend op hun taalkennis. 87 procent onder hen wordt binnen de 6 maanden bereikt met een actie, gaande van doorverwijzing tot effectieve opleiding. Er is nog een beperkt deel van werkzoekenden met een taalachterstand dat nog niet sluitend wordt bereikt, maar deze groep is sinds de invoering van het sluitend taalbeleid bij VDAB systematisch kleiner geworden.

Zoals eerder al gezegd zijn er natuurlijk nog knelpunten inzake basisaanbod, doorstroming naar vervolg- en finaliteitsopleidingen en een passend aanbod voor alle werkzoekenden. Dit maakt het voorwerp uit van voortdurend overleg, zowel centraal als in de regio's tussen de betrokken partners en van een interne evaluatie door de VDAB. De VDAB evacueert alle opleidingen op een kwantitatieve en kwalitatieve manier. Dat gebeurt op diverse fora. Onder meer de raad van bestuur ziet daar nauwlettend op toe.

Doorstroom- en uitstroomgegevens worden door de VDAB bewaakt en opgevolgd. Daarnaast gebeuren er via vakgroepen en cursistenraden kwalitatieve bevestigingen zodat de inhoud van de projecten regelmatig kan worden bijgestuurd.

Binnen het totaalaanbod aan taalopleidingen komt de focus steeds meer te liggen op geïntegreerde trajecten. Ik sta daar voor honderd procent achter.

De pilootprojecten voor anderstalige zelfstandige ondernemers worden volgens het plan voortgezet en ook in andere regio's opgezet. Het pakket dat ontwikkeld wordt in de Vlaamse Rand moet na gunstige evaluatie ook gebruikt kunnen worden in andere regio's. Ook in andere regio's moet worden voorzien in de erkenning van intensieve basisopleidingen Nederlands voor anderstalige werkzoekenden. Er wordt dus voortdurend geëvalueerd. Waar nodig wordt er bijgestuurd en uitgebreid. Ik hoop dat duidelijk is dat NT2 voor ons belangrijk is. Vlaanderen doet wat het kan voor deze mensen en wil daar ook mee doorgaan.

**De voorzitter:** Ik wil even opmerken dat het jammer is dat sommige leden die vragen stellen, al vertrekken voor het antwoord van de minister is afgerond. Dat getuigt van weinig respect voor de collega's en voor de minister die een uitgebreid antwoord geeft.

De heer Janssens heeft het woord.

**De heer Chris Janssens:** Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik had deze vraag ook kunnen stellen aan minister Bourgeois. Het leren van het Nederlands is immers een van de pijlers uit het inburgeringsbeleid. Het aanleren van een taal begint best op heel jonge leeftijd. Wanneer ik dan hoor dat minister van Onderwijs Smet ondersteunt dat een eentalige Turkse juffrouw in een kleuterklas in een katholieke basisschool wordt aangeworven, dan val

ik van mijn stoel van verbazing. Ik denk uit uw discours te mogen afleiden dat u niet in diezelfde richting wilt meedenken.

Ik ben het met u eens dat we hier alweer botsen op de grenzen van onze bevoegdheden wat migratie betreft. Die cijfers, namelijk dat 70 procent van de niet-werkende werkzoekenden met een taalachterstand allochtoon is, tonen aan dat de immigratiekraan dicht moet. De belangrijkste factoren in de huidige immigratiestroom zijn de gezinsvorming en gezinshereniging. Die importhuwelijken zijn telkens opnieuw een rem op de integratie. Die eventuele kinderen uit die huwelijken kennen het Nederlands amper of onvoldoende. Daardoor blijven wij in Vlaanderen met het probleem geconfronteerd worden dat, volgens de cijfers van de VDAB, ondanks alle inspanningen van de overheid, ondanks uw nobele doelstellingen en inspanningen en ondanks alle inspanningen die in het onderwijs worden geleverd, per kwartaal de leerachterstand erop achteruitgaat en niet vooruit, met heel wat gevolgen voor de arbeidsmarkt.

U hebt aangegeven dat de instrumenten die in Vlaanderen ter beschikking zijn, ook worden gebruikt. Daar moeten we verder op inzetten. We volgen dat verder op.

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

We zijn er allemaal van overtuigd dat de VDAB een panoplie van instrumenten heeft. Ik denk verder dat de VDAB grotendeels goed werk levert. Het is alleen maar de vraag of dat volstaat tegen de problematiek die er is. We moeten die afweging maken. Zoals mevrouw Ceysens zei, zijn er heel wat uitdagingen, vooral rond Brussel. Mevrouw Fournier nuanceerde door te stellen dat naast talenkennis ook technische kunde belangrijk is. Dat bewijzen heel wat Polen die amper Nederlands praten, maar toch heel wat bouwactiviteiten ondernemen in Vlaanderen. Dan gaat men al eens wat sneller heen over het probleem van de taal. Maar we mogen dat probleem niet wegnunceren. Het is belangrijk, ook voor de cohesie van de maatschappij, dat de mensen de taal spreken van het gebied waarin ze wonen. Dat moet het uitgangspunt blijven.

U zegt dat het intern monitoringsysteem op 87 procent bereik wijst. Het is goed dat er een intern monitoringsysteem is bij de VDAB. De Vlaamse Regering, maar ook vele agentschappen, departementen en lokale besturen zouden ook wat meer in de spiegel mogen kijken. Maar wat betekent die 87 procent bereik? Ik zou veel liever horen wat dat monitoringsysteem als finaal resultaat geeft. Er wordt geconstateerd dat die mensen een taalachterstand hebben. Maar wordt daar dan gepast op ingespeeld? U zegt dat er uitstroom is naar werk voor een derde. Hoeveel van die 87 procent krijgen dan effectief een opleiding en hoeveel finaliseren die opleiding? Het lijkt mij ook heel belangrijk om dat te weten. Ik wil u aanmoedigen om op het vlak van dat monitoringsysteem te blijven werken om een zo efficiënt beleid mogelijk te maken en om in te grijpen wanneer er knelpunten zijn.

Ik heb verder een vraag rond de prioritering. Er komen extra middelen. Ik hoop dat die blijven komen na wat we de voorbije dagen en weken hebben gehoord rond andere uitdagingen. In welke mate vindt u deze problematiek een belangrijk onderdeel? Het lijkt mij ook absoluut nodig. We hebben een knelpunteconomie, ondanks het feit dat de economische groei toch niet de hoge toppen scheert waarop we hadden gehoopt. Vlaanderen blijft geconfronteerd worden met een knelpuntarbeidsmarkt. De allochtonen zitten met een werkzaamheidsgraad die veel lager ligt dan in andere delen van Europa. Samen met de 50- en 55-plussers vormen zij een doelgroep die de volgende jaren moet worden aangeboord om onze knelpuntarbeidsmarkt te verlichten. Minister, ik wil u vragen om dat, samen met de VDAB, als een prioriteit te houden en daar extra middelen op in te zetten zodat allochtone werkzoekenden die minimale kennis hebben van het Nederlands zich vlot op die Vlaamse arbeidsmarkt kunnen bewegen.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Die 87 procent worden allemaal opgevolgd op zes punten, zoals Nederlands als tweede taal en de screening door het Huis van het Nederlands. U vraagt naar extra middelen. Dat moeten we bekijken. Ik wil tegen het eind van dit jaar een werkgelegenheidsakkoord sluiten met de sociale partners over opleiding en competentie. In deze groep zal het Nederlands als tweede taal een fundamenteel element blijven.

Of sommige delen van het WIP al dan niet worden verlengd, zal het voorwerp van discussie zijn met de sociale partners. Normaal gezien wordt er in 2012 30 miljoen euro extra uitgetrokken voor werkgelegenheid. Een deel daarvan zal gaan naar het succes van premies zoals de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) of de tewerkstellingspremie 50+. Een deel zal echter zeker kunnen gaan naar bijkomend beleid. Het is over die combinatie van het al dan niet voortzetten van WIP-middelen, heroriëntering van sommige middelen en nieuwe middelen dat ik een werkgelegenheidsakkoord wil sluiten met de Vlaamse sociale partners tegen het einde van het jaar, maar dan helemaal gericht op competentie en loopbaanbeleid.

U zei dat de kunde belangrijk is. Ik volg u daarin voor 100 procent. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we die dingen niet apart doen. Liever dan een voortraject Nederlands en daarna een opleiding techniek, wil ik een geïntegreerde opleiding van Nederlands samen met een opleiding techniek. Dat is ook de richting die de VDAB ingaat.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over een nieuw kader voor loopbaanbegeleiding - 46 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Voorzitter, minister, collega's, ik heb over het nieuwe kader voor de loopbaanbegeleiding reeds begin dit jaar vragen gesteld. U hebt toen gezegd dat het nog te vroeg was om daarop te antwoorden. U wilde met alle stakeholders aan de tafel gaan zitten en met alle sectoren gesprekken voeren. U zei dat u op dat ogenblik volop bezig was met een overleg op informele wijze met de agentschappen en alle sociale partners.

U hebt daarstraks al aangegeven wat met de middelen van het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP) gebeurt. Normaal loopt het hele verhaal van het WIP eind dit jaar af. Ik heb ook begrepen dat ook de regeling van het Europees Sociaal Fonds (ESF), waar het loopbaankader zich in bevindt, eind dit jaar afloopt en dat er begin 2012 een nieuwe regeling zou moeten zijn.

Minister, kunt u op dit ogenblik al de grote lijnen schetsen van het nieuwe kader voor loopbaanbegeleiding na 2011? Werden de rollen van de verschillende actoren al vast omljnd? Hoe zal de financieringsstructuur eruit zien? In welke budgetten voorziet u in de begroting 2012? Wordt er in het nieuwe financieringsmodel een groeipad uitgetekend dat de ambities inzake de mobiel lerende Vlaming moet concretiseren? Welke toekomstige rol wordt voor de private HR-dienstverleners (human resources) weggelegd? Hebben de sociale partners een eigen voorstel uitgewerkt? Op welke manier ziet u erop toe dat de HR-dienstverlening gebeurt volgens de regels van de marktwerking en er bijgevolg geen ingrepen worden doorgevoerd die kunnen leiden tot marktverstoring?

Ik verwijs ook naar de vraag die ik begin dit jaar heb gesteld, namelijk de vraag om uitleg nummer 993. Daarin heb ik heel het kader geschetst.

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Voorzitter, mevrouw Peeters haalt deze zaak terecht aan. Het is al een paar keer aangekondigd. Er zit enige vertraging op. We moeten onze taak vervullen door naar de timing te vragen.

Bij de VDAB zijn er de projecten Mijn Loopbaan en Competent, die op dit vlak spelen. Minister, hoever staan die projecten en in welke mate leveren zij een bijdrage tot dit loopbaanbeleid?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Ondertussen weten jullie wat de grote lijn is van het loopbaan- en competentiebeleid. Ik heb dat hier al verschillende keren geschetst: meer aandacht voor talent en competentie, afstand tot de arbeidsmarkt, maatpakfilosofie, iedereen als persoon bekijken. Dat is het nieuwe kader van het loopbaanbeleid. We willen voor elk individu de afstand tot de arbeidsmarkt bekijken en als die afstand te groot is, bekijken op welke manier we iemand kunnen ondersteunen. Dat is de basisfilosofie.

Deze basisfilosofie vanuit de huidige stand van zaken in een paar maanden realiseren in een nieuw beleid, is natuurlijk niet mogelijk. Ik zie dat de sociale partners dit heel ernstig menen. Ik zie met veel plezier dat jullie druk op mij zetten, zo kan ik ook op de sociale partners nog wat extra druk zetten. Mevrouw Peeters, ik had gehoopt om voor de zomer een eerste indicatie van hen te krijgen. Ze hebben me echter wat meer tijd gevraagd. Ik wil dat ook wel geven omdat het een fundamentele wijziging is van de filosofie.

We zijn noodgedwongen uitgegaan van een categorisering van mensen. Het waren de 50-plussers, de allochtonen, de arbeidsgehandicapten, terwijl we het er allemaal over eens zijn dat dé 50-plusser of dé allochtoon niet bestaat. Je moet maatwerk kunnen leveren. Dat is een fundamentele wijziging, ook ten aanzien van de instrumenten die er zijn.

De sociale partners hebben dus wat meer tijd gevraagd. Ik heb nu gevraagd naar een datum begin november, nadat ze drie of vier werkgroepen bijeen hebben geroepen en er een vergadering van het bestuur van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) is geweest. Dan zal ik bij hen opnieuw horen hoever ze staan. Het uitgangspunt is en blijft om tegen december een werkgelegenheidsakkoord te hebben.

Je moet een aantal maatregelen treffen om dingen te continueren of niet te continueren. Zoals ik al zei, ben ik niet van plan om van de ene dag op de andere het beleid helemaal te vervangen door een nieuw beleid. Dat kan niet. Je moet dingen inkantelen. Dat heeft ook te maken met het EAD-beleid (evenredige arbeidsdeelname en diversiteit). Ik noem Jobkanaal, de diversiteitsconsulenten van de vakbonden enzovoort. Het is niet de bedoeling om alles te stoppen en met iets anders te beginnen, maar om te proberen de bestaande projecten en instrumenten in te kantelen in een nieuwe situatie. Ik denk dat u deze filosofie begrijpt.

In afwachting van die nieuwe evolutie hebben we samen met het ESF-agentschap in juni 2011 beslist om de dossiers van de huidige loopbaancentra met 1 jaar te verlengen tot 31 december 2012. Ik zie daar twee voordelen in. We kunnen de dienstverlening verzekeren, ook aan degenen die pas eind dit jaar zouden instappen, en we kunnen tegelijkertijd in de loop van 2012 de inkanteling proberen te realiseren in het nieuwe beleid of bekijken op welke manier er een inkanteling kan komen van het beleid naar de nieuwe filosofie. Over die filosofie zijn we het eens met de sociale partners, en ik merk ook in de uiteenzettingen in het parlement dat ze wordt ondersteund door de meerderheid en de oppositie. Op deze manier wil ik te werk gaan.

Er werd ook beslist een eenmalige verlenging van een jaar goed te keuren voor de centra voor loopbaanbegeleiding die in de ESF-oproep 132 waren goedgekeurd. Die financiering gebeurt met ESF-middelen en middelen uit het Vlaams cofinancieringsfonds (VCF). De concrete toewijzing van de middelen aan de respectieve centra zal later dit jaar worden gedaan.

Ik heb daarjuist de EAD-projecten genoemd. Ik wil ook zo de sectorconvenanten zien, die lopen ook af. Als ik nu nieuwe sectorconvenanten zou starten voor drie jaar, kan die inkanteling niet meteen gebeuren. Ik wil een jaar houden om de bestaande instrumenten geleidelijk en niet bruusk af te stemmen op het nieuwe beleid. Omschakelen naar een echt loopbaan- en competentiebeleid doe je niet van de ene dag op de andere.

De sociale partners zijn voor zo ver ik kan horen volledig mee. Elk instrument op zich moet worden bekeken, gescreend, ingeschakeld, ingekanteld of wat dan ook. Ik begrijp ten volle dat dat wat meer tijd vraagt.

Ik hoop dat ik u geruststel. We gaan lopende projecten zoals bij ESF niet plots stopzetten. We verlengen het met een jaar en gebruiken die tijd om te kijken hoe in te kantelen. Die filosofie trekken we door bij de andere instrumenten. Ik ga zo snel mogelijk. Ik wou dat het nog sneller kon, maar ik heb geleerd dat je zaken op het arbeidsmarktbeleid best met de sociale partners realiseert. Als je bruuskeert, heb je ze tegen en lukt het veel moeilijker achteraf. Dus neem ik mijn tijd vooraf.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Dank u wel voor uw antwoord, minister. U zegt zelf dat het goed is dat we regelmatig op dat dossier terugkomen, omdat u zo ook meer druk op de sociale partners kunt uitoefenen. Er kan inderdaad geen tabula rasa worden gemaakt met een volledig nieuw project. U gaat meer voor de continuering van het huidige loopbaanbeleid.

De twintig erkende centra die op dit ogenblik subsidies krijgen van het ESF kunnen verder tot eind 2012, als ik het goed begrijp. Maar wat met de private HR-dienstverleners? Zij blijven alleen achter. Ze kunnen geen aanspraak maken op die subsidies. Wilt u dat wijzigen in de toekomst? Of moeten we dat na november vragen?

**Minister Philippe Muyters:** Dat aspect neem ik uiteraard mee in het overleg. Daar moeten we ook naar kijken in een nieuw werkgelegenheidsakkoord. Ik ben ervan overtuigd dat sommige sociale partners daarvoor aandacht zullen vragen. Ik wil samen met hen bekijken hoe we daarop een antwoord kunnen geven.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het systeem van de leertijd**  
- 88 (2011-2012)

**Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de leertijd**  
- 150 (2011-2012)

**Vraag om uitleg van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de leertijd**  
- 181 (2011-2012)

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Voorzitter, minister, collega's, het is een gegeven dat het aantal jongeren dat kiest voor een traject van leertijd jaarlijks afneemt. Dat weten we heel duidelijk. De cijfers die door SYNTRA Vlaanderen in de commissievergadering van 30 maart 2011 werden gepresenteerd, tonen de dalende instroom aan. In 2000 waren er nog bijna 7000 cursisten, in 2005 ongeveer 4300 cursisten en in 2010 3400 cursisten. Het systeem van de leertijd kent een groter succes bij jongens, ruim twee derde, in tegenstelling tot meisjes. Het

Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen schat dat het aantal leerjongeren 23 procent lager ligt dan vijf jaar geleden.

Nochtans zijn de zelfstandigen over het algemeen zeer tevreden over de inzet van de leerjongeren. Dit jaar zou slechts 21 procent van de zelfstandigen op zoek gaan naar een leerjongere. De reden is meestal dat ze de hoop hebben opgegeven er effectief een te vinden.

In haar magazine van juni 2011 heeft ook UNIZO het dalende succes van het leertijdsysteem al onder de aandacht gebracht. Zij zeggen dat het voornamelijk te wijten is aan het imagoprobleem. Al doende leren wordt volgens hen te veel bekeken als een noodoplossing voor schoolmoeheid of moeilijke leerlingen.

Nochtans weten we dat het leertijdtraject voor veel jongeren de deuren opent naar de arbeidsmarkt. Zo gaf SYNTRA in september 2011 in De Standaard nog aan dat 90 procent van de jongeren die het leercontract voltooien een duurzame baan vindt. Bovendien gaat 66 procent aan de slag in de sector waarvoor hij of zij is opgeleid en een op de vijf kiest voor het zelfstandig ondernemerschap.

Volgens Luc Neyens, leertijdverantwoordelijke van SYNTRA Vlaanderen, informeren de scholen hun leerlingen te weinig of te laat over de mogelijkheden van leertijd. Nochtans zijn er veel jongeren die beter zouden presteren in de omgeving van een kleine onderneming, waar ze de praktijk kunnen leren, aldus de heer Neyens.

Vanuit de arbeidsmarkt klinkt een almaar luidere roep om technisch geschoold personeel. Om de steeds verder groeiende vraag naar vaklui enigszins in te vullen, moet de afstand tussen de schoolomgeving of het onderwijs en de bedrijfswereld zo klein mogelijk zijn en de wisselwerking tussen beide moet worden versterkt.

Minister, in de beleidsbrief Werk 2010-2011 gaf u aan extra impulsen te willen geven aan de partnerschappen tussen het onderwijs en de arbeidsmarktactoren en aan het counteren van de afstemmingsproblemen met betrekking tot de realisatie van een voltijds engagement en studiekeuze en schoolloopbaanbegeleiding. Kunt u toelichten welke impulsen u tot op heden al hebt gegeven? Op welke manier werd de vernieuwende rol van de leertijd en de warme overdracht geoptimaliseerd? Hoe verloopt de samenwerking met de VDAB en SYNTRA?

In Nederland wordt er sterk(er) ingezet op de instroom naar technische beroepen. Denken we onder andere aan het Deltaplan bèta/techniek. Hoe staat u tegenover een dergelijk platform? Ziet u de toepassing hiervan ook in Vlaanderen mogelijk?

De Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) uitte reeds eerder zijn voorkeur voor een beleid dat de betrokken departementen overkoepelt, namelijk Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Onderwijs en Werk. In welke mate was het departement Werk betrokken bij de voorbereidingen en uitwerking van het actieplan dat vorig jaar door Vlaams minister Smet en SYNTRA werd besproken?

Hoe ziet u de verdere samenwerking met het departement Onderwijs voor de aanpak en uitwerking van de doelstellingen van een ‘verstandige studiekeuze’ en ‘schoolloopbaanbegeleiding’?

**De voorzitter:** Mevrouw Fournier heeft het woord.

**Mevrouw Martine Fournier:** Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 14 juni jongstleden kon u melden dat er in september 2010 voor het eerst in vijftien jaar een toename van de instroom in de leertijd werd gerealiseerd van circa 1 procent. Het is niet veel, maar het is 1 procent. Deze trendbreuk is belangrijk, aangezien de instroom in de leertijd sinds 2005 in dalende lijn ging. Deze stijging vraagt echter om bevestiging de komende jaren, stelde u nog. Intussen is een nieuw schooljaar gestart, en zullen er ook nieuwe cijfers beschikbaar zijn met betrekking tot de evolutie van de instroom in de leertijd tot op heden. Het is belangrijk de evolutie van de instroom op de voet te volgen.

U gaf in uw antwoord verder aan dat het instrument van de leertijd succesvol blijkt: 85 procent van de leerjongeren is een jaar na het afronden van de leertijd aan het werk. Het doen stijgen van de instroom blijft zoals gezegd wel een aandachtspunt. Hierover kon u eerder al melden dat een verhoging van de instroom in de leertijd verder kan worden ondersteund door de optimalisatie van een aantal kwalitatieve aspecten op het vlak van coaching en begeleiding. Zo ligt het aantal te begeleiden leerjongeren per leertrajectbegeleider veel hoger dan in het deeltijds onderwijs. Het zou interessant zijn hieromtrent een stand van zaken te kennen.

Minister, in september 2010 werd er een toename van de instroom in de leertijd vastgesteld. Zet deze toename zich dit schooljaar tot op heden door? Zo ja: zullen de uitgetrokken financiële middelen volstaan? Zo nee: welke acties plant u om deze daling te kenteren?

Welke initiatieven werden er tot op heden genomen om de coaching en begeleiding inzake de leertijd kwalitatief verder te optimaliseren?

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**De heer Chris Janssens:** Na deze wijze woorden van mijn collega's rest mij alleen nog de mogelijkheid om mij daar op een bescheiden manier bij aan te sluiten. Mijn toelichting is al bijna volledig aan bod gekomen.

Onlangs hebben we in de plenaire vergadering nog van gedachten gewisseld over de knelpuntberoepen. Toen is gebleken dat een aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt onontbeerlijk is. Een van de tot nog toe succesvolle manieren daartoe is het systeem van de leertijd.

Wat is de stand van zaken van de door SYNTRA Vlaanderen opgezette acties om een relance van de leertijd te realiseren? Welke maatregelen hebt u reeds genomen om de uitval uit het systeem van de leertijd terug te dringen en de leertijd opnieuw aantrekkelijker te maken? Welke initiatieven neemt u of zult u nemen om de leertijd verder te optimaliseren en de positie van de leertijdjongeren op de arbeidsmarkt te versterken?

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Mevrouw Peeters sprak over het Deltaplan bèta/techniek in Nederland. Ze zal wel weten dat we daar eind juni of begin juli een voorstel van resolutie over hebben goedgekeurd. Ik heb gisteren trouwens aan de voorzitter van het Vlaams Parlement schriftelijk laten weten dat daar ook een opdracht voor het Vlaams Parlement in zat.

Twee weken geleden hebben we in deze commissie vragen gesteld aan minister Lieten. Ze heeft een te beknopt antwoord gegeven, moet ik zeggen. We hebben intussen vernomen dat er een interdepartementale werkgroep aan de slag is. U bent daarin vertegenwoordigd. Kunt u ons iets meer zeggen over de timing en de ambitie van dat actieplan in opvolging van onze resolutie?

**De voorzitter:** Mevrouw Zamouri heeft het woord.

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Minister, ik ben blij dat u zei dat dé migrant niet bestaat. Ik zal iets persoonlijks vertellen: ik ben een migrantendochter van analfabete ouders die nooit gestudeerd hebben. Ik zal proberen mijn vraag in zo goed mogelijk Nederlands te stellen.

Ik ken SYNTRA Brussel en de Brusselse werkloosheidscijfers van heel nabij. Ik weet dat SYNTRA goed samenwerkt met het Brussels Onthaalbureau (bon). Ze proberen om mensen die een inburgeringstraject gevolgd hebben, onmiddellijk toe te leiden naar een opleiding. Ik zou niet weten wie dat niet zou toejuichen. Dat is een perfect samenspel.

Ik weet ook dat SYNTRA Brussel een enorme vraag krijgt van ondernemers die op zoek zijn naar leerjongens. De leertijd is een tijd geleden overgeheveld naar Onderwijs en wordt daar zo'n beetje stiefmoederlijk behandeld. SYNTRA Brussel is radeloos op zoek naar jongeren



om hun een opleiding te geven. Ze hebben daar ook de middelen toe. Minister Smet heeft ook deeltijds beroepsonderwijs onder zijn bevoegdheid, dat is een beetje concurrentie. Ik krijg het gevoel bij de zaken die ik daarover lees, dat het onderwijs die jongeren graag bij zich houdt in plaats van hen te laten doorstromen naar leertijd. 90 procent van de jongeren die een leertijdtraject volgen, komt goed terecht. Ze worden betaald en aangemoedigd. Het zijn vaak jongeren die ontmoedigd zijn in het onderwijs of waar het onderwijssysteem niet bij past. Hebt u met minister Smet gesprekken gehad over een betere afstemming van die jongeren? Ik weet dat SYNTRA Brussel er alles aan doet om toe te leiden naar knelpuntberoepen. Hier in Brussel hebben we daar enorm nood aan. Er moet een serieuze afstemming zijn tussen de ministers onderling om te komen tot resultaten. De opleidingscentra zijn eigenlijk aan het wachten op die jongeren.

**De voorzitter:** Minister Muylers heeft het woord.

**Minister Philippe Muylers:** Ik stel het elke keer vast: hoe korter een vraag, des te langer kan het antwoord zijn. Men heeft me gevraagd wat ik zoal heb gedaan. De leden verwachten dus dat ik veel heb gedaan, dus moet mijn antwoord natuurlijk ook langer zijn.

Mevrouw Zamouri, om te beginnen vind ik de leertijd zeer belangrijk. Ik vind het een voorbeeld van een reële aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Zoals u stelde, gebeurt de inhoudelijke aansturing door mijn collega, minister Smet, in het kader van het decreet Leren en Werken. Toch kan ik er een en ander over zeggen.

Mevrouw Fournier, ik moet vaststellen dat er in oktober 2011 opnieuw een daling is geweest, met 2 procent ten opzichte van het vergelijkbaar meetmoment vorig jaar. De cijfers verschillen van regio tot regio. In de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant, maar ook in Brussel, is er een stijging, in de andere is er een dalende trend. Op de eerste plaats is het huidige probleem zonder twijfel de instroom en niet zozeer het afhaken. De vraagstellers hebben een paar redenen genoemd. In eerste instantie is er natuurlijk het imago probleem van beroepsgerichte en technische opleidingen. Ook andere systemen van alternerend leren kampen met diezelfde problematiek. De Vlaamse Regering heeft er via het decreet Leren en Werken reeds voor gezorgd dat leertijdjongeren ook daadwerkelijk een getuigschrift of een diploma secundair onderwijs kunnen behalen. Dat lijkt me een eerste, goede stap, die mee iets kan doen aan het imago probleem van die leertijd.

Daarnaast kan er ook met betrekking tot de doorverwijzing door de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) naar de leertijd zeker nog gericht iets gebeuren. Tot nu toe gebeurt dat niet altijd op de juiste manier. Mevrouw Zamouri, u hebt het gezegd: de leertijd wordt zeker niet altijd gezien als de beste leerweg. Nochtans is de leertijd erg effectief, want men gaat naar werk. Voor veel jongeren is dit waarschijnlijk wel de goede weg naar de arbeidsmarkt.

Om het imago probleem in zijn geheel aan te pakken, is er natuurlijk een ruimer, integraal beleid nodig. Momenteel wordt werk gemaakt van een interministerieel actieplan. Mijnheer Van den Heuvel, u hebt daarnaar verwezen. Eerlijk gezegd, ik had daarover vijf paragrafen uitleg. Ik was van plan die te schrappen, omdat ik dacht dat een van de leden dat al wel eens zou hebben gezegd, maar ik zal er dan toch misschien iets meer over zeggen. Ik kom daar straks dus op terug.

Naast het imago probleem van de leertijd spelen natuurlijk ook organisatorische elementen een rol. Dat is een wat vreemde, veeleer negatieve tendens. Mevrouw Fournier, het organisatorisch probleem is het volgende. Als er een dalende trend is, weerspiegelt zich dat na een tijd ook in de budgetten: minder leerlingen betekent een kleiner budget. Ik zal het iets te negatief schetsen, maar u weet dat ik graag zwart-wit ben. Door die budgettaire beperkingen zal het aantal leertijddopleidingen per regio worden beperkt, wat ertoe kan leiden dat men wat verder moet gaan om die leertijddopleiding te kunnen krijgen die men moet hebben. Er zijn nu een aantal regio's waar jongeren meer dan 50 kilometer moeten reizen om

hun leertijdopleiding te kunnen krijgen. Daardoor zullen die jongeren natuurlijk andere keuzes maken. Ik hoef natuurlijk niet te zeggen dat er daardoor minder leertijdjongeren zijn, waardoor de budgetten misschien dalen enzovoort. Daar moeten we dus oog voor hebben. Ik heb echter begrepen van minister Smet dat het de bedoeling is om ook de leertijdopleiding in het licht van het decreet Leren en Werken in het secundair onderwijs te integreren. U weet dat die hervorming van het secundair onderwijs eraan komt. Ik zal dit aspect zeker bespreken met minister Smet, want ik ben het ermee eens dat dit de goede oplossing is voor sommige jongeren.

Ik wil duidelijk beklemtonen dat in het leertijdsysteem het voltijds engagement een voorwaarde is: men kan slechts beginnen met die leertijd als men een tewerkstellingsplaats heeft. Daar is dus geen bijkomende impuls nodig. Het vergroten van het draagvlak is daarentegen een eerste stap naar de herwaardering van de leertijd. Dat heeft reeds geleid tot een aantal acties. Ik noem er enkele. Zo zijn er de inspanningen van zowel SYNTRA Vlaanderen als de diverse SYNTRA's ten aanzien van de leertijd. Er zijn heel wat acties gebeurd. Iedereen heeft een eigen positie en een eigen verantwoordelijkheid, maar ondertussen is men die toch beter gaan bundelen, om optimaal en complementair samen te werken ten gunste van jongeren, maar ook ten gunste van werkgevers en ouders. In dat licht is er een gemengde stuurgroep van SYNTRA Vlaanderen en de diverse SYNTRA's opgericht. Die heeft al bewezen een toegevoegde waarde te hebben door, op het vlak van de optimalisatie en de complementariteit van de schaarse mensen en middelen, ervoor te zorgen dat er communicatie is en aandacht voor kwaliteitsverbetering, dat er nieuwe opleidingen worden ontwikkeld en dergelijke meer. Ook werd het contact met de werkgeversorganisaties UNIZO en Voka hernieuwd. Dat heeft geleid tot een artikel in Z.O.magazine, in Vokatribune en in de Voka-nieuwsbrief. Dat is een goede zaak. Door die artikels is er ook in De Standaard, op Q-music en in regionale media extra aandacht aan besteed, wat dit imago probleem kan helpen oplossen.

In 2012 zullen nieuwe opleidingen in de leertijd mogelijk worden gemaakt. Er is onder meer een verkennend gesprek geweest met Kind en Gezin, met het kabinet van minister Vandeuren en met het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social Profit (VIVO) en er is een overleg gepland met de Vlaamse Confederatie Bouw (VCB). De samenwerking met Kind en Gezin en met de VCB is van essentieel belang.

Er werd een nieuwe leerweg uitgestippeld voor een initiële bijscholingscursus voor lesgevers leertijd.

Naast het vergroten van het draagvlak spelen ook een betere intake, een betere screening, maar ook de coaching en begeleiding een rol in de herwaardering van de leertijd. Er werden in dat kader bijkomende methodieken, documenten en instrumenten voor intake en screening ontwikkeld zodat ook minder ervaren leertrajectbegeleiders een vaste leidraad hebben. Op die manier verhogen we de kwaliteit, en ook dat is een belangrijk element in verband met het imago. Dit alles zorgt er ook voor dat in Vlaanderen meer dan vroeger uniform wordt gewerkt.

Daarnaast worden er via de sector- en beroepscommissies stelselmatig programma's en curricula geactualiseerd. Ter gelegenheid van deze screening en actualisatie wordt ook het format voor de ondernemer aangepast zodat de vorderingen op het vlak van competenties van de jongeren beter kunnen worden bijgehouden bij de ondernemer.

Een derde element is dat er steeds meer gebruik wordt gemaakt van de informaticatool Kompas, waarin de gegevens van de leertijd en de partijen worden opgeslagen. Het is relevant om de gegevens inzake de opleiding in centra bij te houden en meer bepaald die over de ondernemer, de vorming van de jongere, de eventuele afwezigheden, de patroonsbezoeken die hebben plaatsgevonden en zo meer.

Ten slotte worden aangepaste Estafetteprogramma's, dat zijn opleidingsprogramma's voor de werkgevers, ontwikkeld, inspelend op de situatie van bedrijven en in functie van een sterke begeleiding van de leerjongeren door de ondernemer of de monitor.

Over de partnerschappen tussen VDAB en SYNTRA kan ik eigenlijk vrij kort zijn. Er is natuurlijk al veel goede samenwerking tussen VDAB en SYNTRA. Ze delen zelfs op dezelfde campus heel veel dingen. We kunnen deze evolutie alleen maar toejuichen. Inzake leertijd is de samenwerking echter beperkt, omdat er ook minder nood aan is. Ik herhaal dat het voltijds engagement een voorwaarde is om aan de leertijd te beginnen, vandaar dat er op dat vlak niet echt samenwerking nodig is.

Er werd wel in een effectieve samenwerking voorzien zodat jongeren die 18 jaar zijn, vanaf het ogenblik dat ze de leertijd verlaten, niet verder studeren en niet direct een job hebben, geïnformeerd en begeleid worden over aangepast werk. Voor die 16 procent is er dus een warme overdracht naar de VDAB.

Ik kom tot de partnerschappen tussen onderwijs- en arbeidsmarktactoren. Er is een structureel tekort aan gekwalificeerde exacte wetenschappers en technici op de Vlaamse arbeidsmarkt. Dit sluit dus ook aan bij de verwijzing naar Nederland. De te lage uitstroom wordt steeds meer ervaren als een economische handicap. We dienden effectief te komen tot een vernieuwd beleid en een integrale aanpak. De heer Van den Heuvel merkte al op dat we werk hebben gemaakt van een interministerieel actieplan wetenschap, wiskunde en techniek. Dat is er gekomen op vraag van het Vlaams Parlement. De focus van het actieplan ligt enerzijds op meer leerlingen, studenten en cursisten met een kwalificatie in de zogenaamde STEM-beroepen, waarbij STEM staat voor 'science, technology, engineering and mathematics', en anderzijds op meer mensen die effectief kiezen voor een beroepsloopbaan in STEM-domeinen. We zien dat er vandaag al veel gebeurt, maar dat het aan coherentie ontbreekt en dat er veel versnippering is.

Er is een veelheid aan initiatieven vanuit diverse beleidsdomeinen, sectoren, de media of individuele bedrijven. Het actieplan wil hieraan tegemoetkomen en de initiatieven meer coördineren en opvolgen, onder meer door het installeren van een platform dat vergelijkbaar is met wat er in Nederland bestaat en waar mevrouw Peeters al naar verwees. Wij zouden dat in de schoot van Technopolis willen doen.

Ik ga even dieper in op dit platform. Het zal instaan voor de coördinatie en de ondersteuning van de acties die worden opgezet door de onderwijsinstellingen, bedrijven en de media. Meer specifiek moet het platform worden uitgebouwd als een lichte, maar autonome en onafhankelijke structuur die zorgt voor de coördinatie en ondersteuning van het actieplan, die een overeenkomst met de overheid aangaat, voor een voldoende lange periode financiering krijgt en die alle andere vergelijkbare structuren vervangt.

De evaluatie van dat platform zal worden gekoppeld aan het behalen van tussentijdse mijlpalen: de klassieke manier van hoe we steeds meer omgaan met dergelijke structuren. Dat de coördinatie door het platform gebeurt, wil niet zeggen dat alles van boven af wordt gestuurd en opgelegd. Ik vind dit essentieel: coördineren wil niet zeggen opleggen.

Een regionale inbedding en een engagement van onderwijs en bedrijven op het regionale niveau, zijn belangrijk. Een engagement bewerkstelligen wil ook zeggen dat de betrokkenen een eigen beleid kunnen uittekenen dat in overeenstemming is met de regionale noden zoals de betrokkenen die percipiëren. Het platform moet wel zorgen voor een afstemming van de initiatieven op goede algemene doelen en acties. De overheid creëert de voorwaarden om samenwerking mogelijk te maken en moet ook toezien op de resultaten van het proces.

Het actieplan wetenschap, wiskunde en techniek komt momenteel tot stand door de betrokkenheid van veel partners: het departement Onderwijs en Vorming, het departement Economie, Wetenschap en Innovatie, mijn departement Werk en het departement Werk en Sociale Economie van minister Van den Bossche, de VDAB, SYNTRA Vlaanderen, het

Agentschap voor Kwaliteit in het Onderwijs en Vorming, het kabinet van de minister-president, mijn kabinet, het kabinet van minister Lieten en het kabinet van minister Smet. Dat actieplan wordt momenteel nog ontwikkeld. Het is natuurlijk de bedoeling in de komende periode tot een afstemming tussen de diverse actoren te komen. Hoe vroeger hierover vragen worden gesteld, hoe minder ik kan antwoorden. Een van de mogelijkheden om die afstemming te bewerkstelligen, is de vormgeving van een concept waarin we de partnerschappen tussen het onderwijs en de arbeidsmarktactoren in de toekomst verder willen versterken. Op die manier kunnen we de afstemmingsproblemen counteren. Dit concept zal in 2012 verder worden uitgewerkt.

Dat is de stand van zaken. Ik hoop dat ik meer dan de eerder bevroegde ministers heb geantwoord. Er wordt hard aan gewerkt. Indien volgende week een andere minister een soortgelijke vraag om uitleg zou krijgen, zou hij allicht nog iets meer kunnen zeggen.

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Ik dank de minister voor zijn antwoord. Op één vlak kan ik echter niet goed volgen. Er stappen steeds minder mensen in een leertijd. Hierdoor zullen een aantal leertijdopleidingscentra de deuren sluiten. Dat betekent dat mensen misschien naar een 50 kilometer verder gelegen leertijdopleidingscentrum zullen moeten trekken. Dat is echter een vicieuze cirkel. Ik verwijs in dat verband naar de passende dienstbetrekking. Daarvoor wordt een afstand van 25 kilometer als criterium gehanteerd. Ik vind dat eigenaardig.

Volgens de minister doen we al heel wat. Er zijn opwaarderingsacties. Organisaties als Voka en de UNIZO hebben positieve initiatieven genomen. Onlangs hebben we een uiteenzetting door mensen van het Itinera Institute bijgewoond. Daar is specifiek naar het voorbeeld van de ‘hidden champions’ in Duitsland verwezen. In Duitsland focussen vooral de kmo’s zich op alles wat innovatie betreft. Tegelijkertijd komt 8 procent van de arbeiders van die kmo’s uit de leertijd. Dat is een goed voorbeeld. We moeten dat aanmoedigen.

De minister heeft ook naar de aandacht voor STEM-vakken en naar een betere afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt verwezen. We volgen dat nu al fel op. Het lijkt me echter dringend. Het Deltaplan bèta/techniek in Nederland levert al goede resultaten op. We moeten op dat vlak snel vooruitgang boeken. We mogen dit niet blijven voor ons uit schuiven. Ik besef natuurlijk ook dat het soms wat tijd vergt.

**De voorzitter:** Mevrouw Fournier heeft het woord.

**Mevrouw Martine Fournier:** Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Mijn opmerking sluit aan bij wat mevrouw Peeters heeft gesteld. Misschien heeft de minister dit punt nog niet duidelijk uiteengezet. Ik heb ook de indruk dat we in een vicieuze cirkel zitten. Er is een dalende trend. We moeten opletten dat we leerlingen geen 50 tot 60 kilometer de baan op sturen. Ik zou hier graag nog wat verduidelijking over krijgen.

Misschien moeten we het debat met de onderwijswereld voeren. Met betrekking tot de competenties die niet in onderwijsinstellingen zijn verworven, is er nog een spanningsveld tussen werk en onderwijs. Misschien moeten we met deze commissie eens het debat met de onderwijswereld aangaan. Het is voor iemand die in leertijd een diploma heeft gehaald, nog steeds moeilijk naar het onderwijs door te stromen.

Tot slot wil ik nog een positief punt aanhalen. Na vijf jaar blijkt 18 procent van de leerlingen die hun leertijd hebben beëindigd, zelfstandige te zijn. In 10 procent van de gevallen gaat om zelfstandigen in hoofdberoep. Bovendien verklaart 32 procent van hen die niet zelfstandig zijn dit alsnog te overwegen. De gemiddelde leeftijd van deze mensen is 25 jaar. Dat lijkt me positief. Dat dit tot een zelfstandig beroep kan leiden, lijkt me een stimulans om mensen aan te zetten een leertijd aan te vangen.

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**De heer Chris Janssens:** Het is jammer dat we dit jaar opnieuw een daling in de instroom in de leertijdtrajecten vaststellen. Volgens mij missen jongeren een aantal kansen om een unieke leer- en werkervaring op te doen en om competenties te verwerven. De ondernemers missen dan weer kansen om bekwame, jonge en gemotiveerde mensen een goede opleiding aan te bieden.

Uit de reeds aangehaalde cijfers blijkt nochtans dat het systeem van de leertijd een goede garantie op succes op de arbeidsmarkt biedt. Aan een gebrek aan keuze kan het niet liggen. Voor ongeveer 200 beroepen wordt een opleiding aangeboden. Helaas blijven steeds meer plaatsen open. Volgens sommigen zou het aan het imagoprobleem liggen. Dat probleem is niet uit zichzelf ontstaan. Ik vraag me af wat daar de oorzaak van is.

Ik hoop in elk geval dat de campagnes die in de verschillende media, de kranten en de radio, zijn gestart een oplossing kunnen bieden. We weten nu dat de minister een luisteraar van Q-music is. Ik weet niet of minister Lieten daar zo tevreden mee zal zijn. De campagnes van Voka en van UNIZO zetten de leertijd in de kijker. Hopelijk stelt dat ons in staat verder op de ontwikkeling van talent in Vlaanderen te kunnen inzetten.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Ik denk dat ik de verschillende opmerkingen samen kan beantwoorden. In feite is het antwoord dat ik mevrouw Peeters en mevrouw Fournier wilde geven, al aan bod gekomen.

Ik heb hier een waarschuwing gegeven. Indien steeds minder mensen die opleidingen volgen, eindigen een hoop opleidingen bijna zonder leerlingen. Mevrouw Peeters heeft die evolutie aan de hand van cijfergegevens geschetst. Het aantal leerlingen is van 7000 in 2000 tot 3408 in 2010 gedaald. Indien ze gedurende een aantal opeenvolgende jaren geen volk trekt, wordt een opleiding afgesloten. Indien dan iemand interesse toont, blijkt natuurlijk dat die persoon die opleiding daar niet meer kan volgen. Hij kan daarvoor enkel nog elders terecht. Dat is de negatieve spiraal waarvoor we moeten opletten. Het is natuurlijk logisch. We organiseren geen opleidingen voor een of twee mensen. We laten geen lege opleidingen bestaan. Wanneer minister Smet een hervorming van het decreet Leren en Werken en van het secundair onderwijs organiseert, dan zal ik hem vragen daar de nodige aandacht aan te besteden en die negatieve spiraal te doorbreken. Als iemand die interesse heeft voor een bepaald leertraject, dat niet meer in zijn eigen streek kan volgen en zich daarvoor 50 kilometer moet verplaatsen, zal hij misschien een andere keuze maken en niet meer in deze trajecten terechtkomen.

Uit de verschillende uiteenzettingen die hier zijn gehouden, mag ik afleiden dat u er net als ik van overtuigd bent dat die leertrajecten een goede manier van werken zijn.

Mijnheer Janssens, u vroeg naar de reden van dat imagoprobleem. Wij zitten nog altijd vast in een watervalstelsel. Gewoonlijk zit dit onderaan in het watervalstelsel. Bij Duitse firma's die hier een zetel hebben, heeft men een volledig andere indruk van dergelijke opleidingen. Men staat daar veel positiever tegenover. Verder bestaat ook die connotatie van laag of lager in het watervalstelsel daar niet. De cijfers die u hebt aangehaald over het aantal zelfstandigen bewijst dat dit een toekomst heeft.

Ik zal die negatieve spiraal aankaarten bij minister Smet bij de hervorming van het decreet Leren en Werken en van het secundair onderwijs.

**De voorzitter:** Mevrouw Fournier heeft het woord.

**Mevrouw Martine Fournier:** Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn bijkomende vraag over de competenties die niet zijn verworven bij de onderwijsinstellingen. Is er een mogelijkheid om daarover een debat aan te gaan met Onderwijs?

**Minister Philippe Muyters:** Ik denk dat we daarover een heel ruim debat kunnen voeren. U kent mijn filosofie daarover, die ik eerder in het parlement al heb bekendgemaakt. Iemand heeft dat toen anders vertaald dan ik had bedoeld. Ik zei toen onder meer dat men

bijvoorbeeld competenties kan opdoen in de voetbalclub, bij de scouts, de KSA enzovoort. De competenties die je nodig hebt in je werk, kun je ook elders opdoen. Dat is de filosofie van het competentie- en loopbaanbeleid. De competenties die men elders opdoet, moeten ook in kaart kunnen worden gebracht. Men moet dus niet alleen kijken naar eerdere werkervaringen en diploma's. Het gaat over competenties en talenten die men onderweg opdoet. Iemand die een kind krijgt, wordt meestal zelfstandiger en krijgt meer zin voor verantwoordelijkheid door dat ouderschap. Dat zijn zaken die wij vandaag weinig in kaart brengen. Het is belangrijk ook daar rekening mee te houden om mensen nog beter op de juiste stoel te kunnen plaatsen. Dat debat moet breed worden gevoerd. Een loopbaan- en competentiebeleid moet gefocust worden op talent en competenties van mensen, ongeacht waar zij die opdoen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de (start)opleiding buitenschoolse kinderopvang (BKO) - 89 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Dehaene heeft het woord.

**De heer Tom Dehaene:** Minister, ik maak even een brug naar het vorige antwoord. U had het over elders verworven competenties. Dat is een belangrijk item, ook in de kinderopvang. Ik deel uw mening dat we daar vooral voor de onthaalouders rekening moeten kunnen houden met de verworven competenties. De uitdaging is natuurlijk te kunnen definiëren wat die dan zijn en hoe we die in rekening brengen.

Mijn vraag gaat over de opleiding buitenschoolse kinderopvang (BKO). In de commissie Welzijn hebben wij geregeld discussies over het gebrek aan BKO-plaatsen, meestal net voor de vakantieperiodes. Vanuit de sector krijg ik nu signalen, los van die vakantieperiodes, dat er enorme problemen zijn met het vinden van begeleiders. Dat is altijd een probleem geweest, maar sinds 2010 is er een bijkomend probleem ontstaan. De opleiding is namelijk verlengd. Vroeger duurde de opleiding zes weken, nu zou die vijf of zes maanden duren. Navraag leert me dat die opleiding wel is verlengd, maar dat ze inhoudelijk en vormelijk nagenoeg identiek blijft.

De reden van die verandering is de verhuis van die opleiding van het Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang (VCOK) en de Vlaamse Dienst Kinderopvang (VDKO) naar de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Het voordeel van het plaatsen van de opleiding bij de CVO's is dat er dan een makkelijker doorstroom kon zijn naar een voltijdse tewerkstelling als begeleider voor buitenschoolse kinderopvang. Dat is uiteraard een goede zaak, hoewel dat, gezien het grote tekort aan begeleiders, niet meteen het grootste probleem was.

De opleiding die begin september 2011 is gestart, is intussen volzet. De daaropvolgende start is gepland voor begin februari 2012 en het einde voor eind juni 2012, net vóór de volgende grote vakantie. Ik vrees dat we te veel tijd verliezen om voldoende begeleiders te hebben tegen de volgende vakantieperiode.

Minister, vangt u ook de signalen op dat er inderdaad een tekort is? Welke maatregelen kunt u nemen om de duurtijd en de wachttijd van die opleiding in te korten? Tegen wanneer zouden zulke maatregelen kunnen ingaan?

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Vanuit mijn burgemeesterschap wil ik een algemene opmerking maken. De heer Dehaene haalt een heel belangrijk punt aan. Vlaanderen bedoelt

het goed, maar bemoeilijkt de zaak in plaats van die te vergemakkelijken. Het gaat om een knelpuntberoep, waarvoor de opleiding verlengd wordt van zes weken naar vijf maanden. Heel wat initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang worden met die moeilijkheid geconfronteerd.

Wij willen altijd in de Champions League spelen. Dat is fantastisch, maar er zijn in Europa maar 32 ploegen die de Champions League halen. Vlaanderen moet soms eens tevreden durven te zijn met het niveau van de Europa League of de eerste klasse. Dat zou een aantal knelpunten kunnen wegwerken. U, als minister van Begroting, en ook heel wat lokale besturen zouden dan het goede nieuws kunnen ontvangen dat er budgettaire besparingen kunnen plaatsvinden. Die opleiding voor kinderopvang is daar in mijn ogen een voorbeeld van. Ook in andere sectoren is dat zo, bijvoorbeeld de ouderenzorg bij welzijn.

Minister, ik wil u, maar ook de heer Dehaene, voorzitter van de commissie Welzijn, uitnodigen om daar eens stil bij te staan. Waar zit de kwaliteits- en efficiëntiewinst ten opzichte van de budgettaire inspanningen die we moeten leveren?

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Collega's, ik sluit mij graag aan bij de bekommernissen van de heer Dehaene en de heer Van den Heuvel. Wij organiseren op lokaal niveau ook buitenschoolse opvang. Het is inderdaad geen evidentie om daar geschikte personeelsleden voor te vinden. Het is inderdaad een knelpuntberoep. We stellen bijkomend echter vast dat heel wat onderwijsinstellingen ook buitenschoolse kinderopvang organiseren en daar meestal mensen die voor een plaatselijk werkgelegenheidsagentschap (PWA) werken voor aanstellen. Die PWA'ers moeten die opleiding niet volgen. Zij worden wel gescreend, maar zijn niet verplicht om die opleiding te volgen. Dat klopt niet. Het zou beter zijn als enkel de officiële begeleiders, die effectief die cursus hebben gevolgd, mogen instaan voor de buitenschoolse kinderopvang. We zien echter vaak dat heel wat PWA'ers daarvoor worden ingezet. Ik vind het daarom belangrijk dat we hierover nog wat initiatief nemen.

**De voorzitter:** Minister Muylers heeft het woord.

**Minister Philippe Muylers:** Mijnheer Van den Heuvel, het zal u niet verbazen dat ik begin met het voetbal. Ik heb gisterenavond gezien dat er ook in de Champions League kwaliteitsverschillen zijn. *(Gelach. Opmerkingen van de heer Koen Van den Heuvel)*

Mijnheer Dehaene, ik hoor inderdaad ook over de moeilijkheden in de buitenschoolse kinderopvang. Het is moeilijk om voldoende begeleiders te vinden. Er is veel deeltijdse tewerkstelling. De vaak onregelmatige werktijden, voor en na de schooluren, tijdens vakanties enzovoort, geven problemen. Ik wil iedereen die bij kinderopvang en welzijn betrokken is, vragen vacatures te melden aan de VDAB, zodat de beschikbare werkzoekenden kunnen worden aangesproken. Die link gebeurt niet altijd. Die mensen zijn bovendien onmiddellijk inzetbaar, wat een groot voordeel is.

Vanuit de optiek om gespreid in Vlaanderen over een structureel, permanent en transparant opleidingsaanbod te beschikken, werd inderdaad de startopleiding begeleider buitenschoolse kinderopvang onder regie van Kind en Gezin georganiseerd in de centra voor volwassenenonderwijs. Dat was als alternatief voor de twee opleidingen die in de VCOK's en de VDKO's werden georganiseerd. U zei dat die opleiding zes weken duurde. Het ging echter over 225 uren, die gespreid werden over 8 à 12 weken, die heel intens waren. U zei dat die opleiding helemaal gewijzigd is door de verschuiving van opleidingscentrum. Ik wil het anders stellen. Wij moesten de opleiding aanpassen op basis van het ministerieel besluit van 10 maart 2010 tot bepaling van de kwalificatiebewijzen voor medewerkers en verantwoordelijken van de kinderopvangvoorzieningen. Naar aanleiding van dat ministerieel besluit waren wij genoodzaakt om de opleiding aan te passen. Ik begrijp dat het inkorten van de startopleiding buitenschoolse kinderopvang niet mogelijk is, want de VDAB, die de opleiding organiseert, moet zich natuurlijk houden aan dat ministerieel besluit.

Opdat de deelnemers zouden voldoen aan de startvereisten van dat ministerieel besluit, heeft de opleiding momenteel een duurtijd van 260 uren, waarvan 160 voor lesmodules en 100 voor gesuperviseerde praktijkstage. Hier wil ik toch wat nuanceren brengen. U hebt er een heel grote termijn opgeplakt, maar er zijn dus 160 uren les en 100 uren praktijkstage. Door de opdeling kunnen de cursisten reeds na ongeveer twee derde van de opleidingstijd, na 160 uren, onder begeleiding aan de slag op de werkvloer.

De opleiding is gespreid over één semester voor voltijds werkzoekenden. Ook deeltijds werkzoekenden kunnen instappen met VDAB-ondersteuning. Geslaagde cursisten kunnen na die startopleiding ook vervolgmodes volgen van 660 uren voor de trajecten Begeleider Buitenschoolse Kinderopvang en Begeleider in de Kinderopvang en Kinderzorg. De voorwaarde is dan wel dat ze deeltijds tewerkgesteld zijn als begeleider.

Indien op basis van regionale arbeidsmarktbehoeften extra opleidingscapaciteit noodzakelijk zou zijn, dan kunnen de VCOK's en de VDKO's een startopleiding met dezelfde inhoud als de opleiding van de CVO's organiseren. Men zegt me dat het aantal opleidingen geen probleem is en dat er voldoende aanbod zou zijn. Het is de bedoeling dat we het huidige concept van de startopleiding evalueren via de scholen, de deelnemers, de kinderopvangvoorzieningen en de VDAB. Ik blijf erbij dat we het inhoudelijk en praktisch kunnen aanpassen als daar noodzaak toe is. Als ik uw vragen hoor, merk ik dat u daar zeker al vragen bij hebt. Maar het aantal uren en de aard van de opleiding hangen samen met de kwaliteitsvereisten van het ministerieel besluit.

In die evaluatie moeten we ook bekijken in welke regio's er leemten zouden kunnen ontstaan in het opleidingsaanbod. Vanaf september 2012 zouden we de aanpassing op basis van de evaluatie kunnen doen.

**De voorzitter:** De heer Dehaene heeft het woord.

**De heer Tom Dehaene:** Minister, ik dank u voor uw antwoord. De informatie waar ik over beschik, is dat het aantal uren gelijk is gebleven, maar dat zullen we dan verder moeten uitklaren, ik heb daar geen enkel probleem mee.

U zegt dat u signalen ontvangt dat er voldoende aanbod is. Ik stel vast dat september vol zit en dat de eerstvolgende opleiding in juni plaatsheeft. Dan moeten we misschien durven na te denken om meerdere opstartmomenten mogelijk te maken, eventueel met kleinere groepen, als de vraag dan toch niet zo groot is. Met een opdeling van 160 lesuren en 100 stage-uren, lijkt het me praktisch mogelijk om bijvoorbeeld om de drie maanden een groep te laten starten, met de bedoeling om zo veel mogelijk mensen de kans te geven. Als je zes maanden moet wachten voor je een dergelijke opleiding kunt starten, dan verlies je die zes maanden. Hoe sneller mensen kunnen beginnen, hoe beter. Ik blijf achter een dergelijke opleiding staan. We zijn tenslotte bezig met de jongste kinderen, en een kwaliteitsvolle opleiding blijft zeker belangrijk, maar we moeten kritisch blijven. Als blijkt dat het geen zes maar acht weken is, dan is acht weken toch nog veel minder dan zes maanden. Als je de wachttijden er nog bij telt, duurt het nog veel langer.

Ik ben blij te vernemen dat de twee organisaties die het vroeger deden, nog altijd mee kunnen worden ingeschakeld voor die opleidingen. Misschien kunnen we ook die twee organisaties gebruiken om ervoor te zorgen dat de mensen niet te lang moeten wachten voor ze kunnen starten met de opleiding.

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Minister, straks bij de regionalisering zal het pakket van de PWA's naar Vlaanderen komen. Ik blijf erbij dat het een moeilijkheid is dat die mensen de opleiding niet moeten volgen terwijl zij in heel wat onderwijsinstellingen worden ingezet voor buitenschoolse kinderopvang. Ik wil graag weten hoe u daartegenover staat.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.



**Minister Philippe Muyters:** Mevrouw Peeters, misschien kan uw partij me er een zicht op geven wanneer dat zou gebeuren, dan kan ik me daarop richten. *(Gelach)*

De kwalificatie die nodig is, is geen bevoegdheid van mij maar van minister Vandeurzen. Ik stel voor dat u het hem vraagt. Wij geven de opleiding die conform het ministerieel besluit van 10 maart 2010 is. *(Opmerkingen van mevrouw Lydia Peeters)*

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de Vlaamse ondersteuningspremie - 141 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens heeft het woord.

**Mevrouw Helga Stevens:** Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) werd in oktober 2008 ingevoerd ter vervanging van premies in het kader van cao 26 en de Vlaamse Inschakelingspremie (VIP). Hiermee worden de loonkosten verlaagd voor werkgevers die personen met een handicap in dienst wensen te nemen.

De premie is een groeiend succes. Het laat ondernemingen toe een werknemer met een handicap in dienst te nemen en de loonkost tot 40 procent van het totaal te reduceren gedurende het eerste jaar.

Tussen 2009 en 2010 nam het aantal dossiers met 14 procent toe. Proportioneel zijn het vooral de grote bedrijven die hier gebruik van maken. Volgens NSZ-voorzitster Christine Mattheeuws is dat ook logisch door de uitgebreide HR-diensten (human resources) binnen deze bedrijven. Het blijkt dat de kleine en middelgrote ondernemingen deze premie minder aanvragen. Velen kennen de premie ook gewoon niet, anderen zien het dan weer niet zitten om iemand met een handicap aan te nemen. Dit is een gemiste kans in het licht van de weer toenemende krapte op de arbeidsmarkt, waardoor werkgevers meer dan ooit moeten inzetten op niet-traditionele arbeidsreserves.

Uit de laatste cijfers van september 2011 blijkt dat 28.431 personen met een arbeidshandicap ingeschreven zijn als niet-werkende werkzoekende bij de VDAB, dit op een totaalgroep van 200.140 niet-werkende werkzoekenden. Het gaat om 14 procent, een niet te verwaarlozen groep mensen die willen werken dus. Het is al langer bekend dat personen met een arbeidshandicap oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidsstatistieken.

Minister, bent u ervan op de hoogte dat de VOP-premie te weinig bekend is bij kmo's? Wat zijn hiervoor de belangrijkste redenen? Zijn er in het verleden al sensibiliseringscampagnes geweest die zich richtten op kmo's? Wat waren de resultaten hiervan? Zijn er nieuwe of bijkomende campagnes gepland? Kan er in dit kader ook gekeken worden naar samenwerking met UNIZO, het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ), Voka en andere federaties?

**De voorzitter:** De heer Laurys heeft het woord.

**De heer Jan Laurys:** Minister, in april 2011 heb ik hierover een schriftelijke vraag gesteld. Toen zei u dat de uitgavenprognoses voor 2012 nog vrij onzeker waren. Op dat ogenblik was de uitgave voor 2008 geschat op 65 miljoen euro. Dat was al een succes. Ik vrees dat in de toekomst de betaalbaarheid veeleer dan de bekendheid een probleem zal zijn. Hoe ziet de prognose voor 2012 eruit? Is daar al meer zicht op of niet?

Uit onderzoek blijkt dat de VOP-werknemers vooral in kmo's werken. 63,3 procent werkt in een bedrijf met minder dan 50 werknemers, terwijl ze maar 36,5 procent vertegenwoordigen

van de normale werknemerspopulatie. We zouden dus kunnen zeggen dat ze oververtegenwoordigd zijn in de VOP-premie.

Een van de redenen waarom de begeleiding op de werkvloer minder bekend is, zou kunnen zijn dat ze minder in staat zijn om de integratie van personen met een handicap in een organisatie te verwezenlijken. De begeleiding op de werkvloer zou nochtans een instrument kunnen zijn. Wat is de stand van zaken in verband met de module begeleiding op de werkvloer? Is daar al vooruitgang in gemaakt?

**De voorzitter:** Minister Muylers heeft het woord.

**Minister Philippe Muylers:** Mijnheer Laurys, ik kan niet meteen zeggen hoe het daarmee staat. We hebben een budgettaire inschatting gemaakt voor de extra premie. Die stijgt opnieuw. We moeten daar extra geld voor uittrekken. Gelukkig heb ik extra middelen in de begroting 2012, die ik deels voor die VOP-premie zal inzetten. Dat onderschrijft het succes.

Mevrouw Stevens, de cijfers die het NSZ op zijn website heeft geplaatst, geven een verkeerd beeld omdat men de cijfers van twee jaren samentelt. De conclusies zijn in elk geval niet juist. De kleine ondernemingen hebben veel meer VOP-werknemers tewerkgesteld dan grote ondernemingen. Het gaat zelfs over een factor tien als we ondernemingen met minder dan vijf werknemers vergelijken met ondernemingen met meer dan duizend werknemers.

Een vijfde van alle VOP-werknemers treffen we aan in ondernemingen met minder dan vijf werknemers, en 60 procent in ondernemingen met minder dan vijftig werknemers. Tussen 2009 en 2010 is er wel een groei van 18 procent geweest van het aantal VOP's in ondernemingen met meer dan vijftig werknemers. In die met minder dan vijftig werknemers was er een stijging van 7 procent. Ook daar is er een enorme stijging als gevolg van de maatregel.

Bij de opstart van het toekennen van een bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregel door de VDAB in 2008 hebben wij een gerichte communicatiecampagne gevoerd naar alle bedrijven die werknemers in dienst hadden waarvoor zij een ondersteuning kregen. In een persoonlijke brief werden de nieuwe maatregelen uitgelegd. Daarnaast werd ook uitgebreid informatie geplaatst op de website van de VDAB. Dat heeft ongetwijfeld mee geleid tot de stijgingen die we nu zien. Tussen 2009 en 2010 was er een stijging van 10 procent. Er was ook een stijging in 2011 en we verwachten er ook een in 2012.

In het kader van een sluitende aanpak ten aanzien van werkgevers zal de VDAB daarenboven extra inzetten op het bekendmaken van haar dienstverlening bij de kmo's. Samen met het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ), UNIZO en Voka bekijken wij op welke manier en via welke kanalen we deze maatregelen op de meest efficiënte manier kunnen communiceren.

Het instrument Jobkanaal, dat bestaat bij UNIZO en Voka, heeft drie doelgroepen: 50-plussers, de arbeidsgehandicapten en de allochtonen. De drie soorten Jobkanalers die bij de bedrijven langsgaan, brengen de instrumenten mee die de bedrijven in staat moeten stellen om deze drie groepen binnen het bedrijfsleven aan het werk te stellen. De cijfers bewijzen dat we inzake de sensibilisering met betrekking tot de VOP-premie al ver gevorderd zijn. De verwachting blijft dat we dit in de toekomst op dezelfde manier zullen zien evolueren.

Dat stelt mij inderdaad wel voor budgettaire problemen, maar dat is dan een probleem voor de minister van Begroting.

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens heeft het woord.

**Mevrouw Helga Stevens:** Minister, dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik ben blij dat de cijfers van het NSZ fout zijn. Nu ja, blij, dat is misschien niet het juiste woord, maar u begrijpt wel wat ik bedoel. Ik ben tevreden dat de kmo's ook een deel van de inspanningen leveren. Alle bedrijven proberen ook personen met een handicap een kans te geven. Dat is

goed. Het is goed dat de cijfers worden rechtgezet in de besprekingen met de voorzitter van het NSZ.

Er zijn budgettaire implicaties, zeker voor de minister van Begroting. Dat bent u zelf. Dat bekijken we dan wel.

Wij kunnen alleen maar de positieve evolutie toejuichen. Het is belangrijk om personen met een arbeidshandicap in te zetten. Door de toenemende vergrijzing op de arbeidsmarkt zullen we die personen, maar ook allochtone werknemers en 50-plussers, meer dan nodig hebben.

Dank u, minister, voor de inspanningen. Ik zal dit zeker opvolgen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het verlengen van de arbeidsloopbaan door het versnellen van de instroom op de arbeidsmarkt - 142 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Vanderpoorten:** Mijn vraag om uitleg past in de discussie over de studieduurverlenging waarover, zeker in de commissie Onderwijs, al volop van gedachten wordt gewisseld. Jullie weten dat de rectoren van de universiteiten voorstander zijn van de verbreding van de bacheloropleidingen en voor een overschakeling in heel veel richtingen naar een tweejarige masteropleiding. Het ene heeft natuurlijk met het andere te maken: als de bachelors verbreed worden, is er meer tijd nodig om te specialiseren in masters en zal men automatisch tot die tweejarige masters komen. Dat is geen automatisme. Daar moeten dossiers voor ingediend worden, die door een erkenningscommissie moeten worden geadviseerd en uiteindelijk bij de Vlaamse Regering komen.

Tot hiertoe is het debat gevoerd op het vlak van onderwijs. De vrije tribunes die daarover verschijnen, komen vaak uit die hoek. Enkele weken geleden heeft Jan Denys van Randstad in Jobat het debat opengetrokken. Hij wees heel duidelijk op een logisch feit. Men heeft het op zowel federaal als op Vlaams niveau zo vaak over langer werken om de betaalbaarheid van de pensioenen mogelijk te maken. Bij dit langer werken is het niet alleen kwestie van op te schuiven in tijd, van 60 naar 65, en eventueel 67 jaar, zoals het debat ook in andere landen wordt gevoerd, maar ook van instroom op de arbeidsmarkt: hoe later men instroomt, hoe korter de periode dat men actief is. Dat is heel belangrijk voor de betaalbaarheid van de pensioenen. Daarenboven heeft het langer studeren ook een invloed op het aanbod van werknemers op de arbeidsmarkt. Dat is, zeker voor bepaalde beroepen, een knelpunt.

We weten uit studies dat beter opgeleide jongeren productiever zijn, en ze zijn gedurende hun loopbaan ook veel minder werkloos. Op zich is het dus een goede evolutie als jongeren langer studeren, ook al betekent dat dan dat ze later toetreden tot de arbeidsmarkt. De vraag is echter of dat uitstel oneindig kan worden opgetrokken en of daar toch geen grens aan moet worden gesteld. Heeft het zin om steeds langer te studeren en daardoor alsmaar later de stap naar de arbeidsmarkt te zetten? Kan er bijvoorbeeld ook niet via het project rond levenslang leren aan gesleuteld worden? Vandaar ook de terechte vraag die werd gesteld door Jan Denys.

Deze problematiek hangt natuurlijk nauw samen met de problematiek van de toegankelijkheid en finaliteit van het hoger onderwijs, maar dat is een aspect dat vooral in de commissie Onderwijs moet worden bekeken. Ik ken intussen het idee van de minister van Onderwijs daarover, maar ook uw mening daarover benieuwt mij ten zeerste, minister.

Wat zijn volgens u de te verwachten effecten van de verlengde studieduur op de arbeidsloopbaan? In welke mate kunnen de ondernemingswereld en de onderwijswereld samenwerken om in bepaalde gevallen in te zetten op een aanvullende opleiding en scholing in de bedrijven zelf, om zo de instroom naar de arbeidsmarkt te versnellen? Bent u bereid om samen met de minister van Onderwijs te werken aan een globale visie over leerlingen- en studentenoriëntering, inclusief afspraken rond studieduur, verbreding en specialisatie?

Ik breng die studentenoriëntering even ter sprake, omdat men vaak zegt dat de verbreding van de bachelors nodig is, omdat studenten op hun achttiende niet weten wat ze willen kiezen. Men gaat dat dan uitzoeken in die eerste jaren aan de universiteit. Maar zo begint men natuurlijk alles eindeloos te rekken. Volgens mij is dat geen goede piste.

**De voorzitter:** De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteeuw:** Mevrouw Vanderpoorten, ik moet u een klein beetje corrigeren. Het is niet helemaal juist dat het debat vooral aan de onderwijskant gevoerd is. Wat u aanbrengt, is eigenlijk gewoon de tegenhanger van de discussies die wij in deze commissie al verschillende malen hebben gevoerd over het competentiebeleid van bedrijven. Alleen zijn die twee dingen nog niet samengebracht.

Wat u aanbrengt, is volkomen terecht. Mevrouw Meuleman heeft in de commissie Onderwijs al het verhaal gebracht van het OESO-symposium in Parijs. Daar bleek uit cijfers dat, als we naar een onderwijssysteem gaan met een verbreding van de bachelors en een verlenging van de masters, een systeem waarbij je opleiding na opleiding en diploma na diploma opstapelt om de concurrentiestrijd te kunnen aangaan, we een tweeledig probleem creëren. Ten eerste is de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt daarom nog niet gegarandeerd. Dat krijg je daarmee nog niet opgelost. Ten tweede krijg je een duidelijke ongelijkheid inzake kansen op die arbeidsmarkt. Zolang we het probleem onderwijs-arbeidsmarkt alleen langs de onderwijskant bekijken, gaan we het dus nooit oplossen. Dat is ook in deze commissie al een aantal keren duidelijk gezegd. Ook de minister zet heel sterk in op competentiebeleid. En het is ook daar dat we de oplossing moeten zoeken.

Het is goed dat u vanuit de commissie Onderwijs hier deze vraag komt stellen aan de minister van Werk, maar eigenlijk zou er ook iemand van deze commissie de vraag moeten gaan stellen aan de minister van Onderwijs. We hebben vroeger al aangegeven dat er ten aanzien van de bedrijven bijkomende inspanningen moeten worden geleverd. Op het vlak van competentiebeleid staan we nog niet ver. Recent nog is in de plenaire vergadering aangegeven dat 37 procent van de bedrijven een min of meer uitgebouwd competentiebeleid. Dat betekent dat 63 procent dat helemaal niet heeft. Een aantal bedrijven voldoen zelfs niet aan de basisvoorwaarden om ermee te beginnen.

Uw vraag is dus heel terecht, en ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de minister. Het is vooral belangrijk dat die samenwerking wordt opgestart.

**De voorzitter:** De heer Laurys heeft het woord.

**De heer Jan Laurys:** Voorzitter, minister, collega's, we hebben in het verleden al meermaals verwezen naar de erkenning van de elders verworven competenties (EVC's) en de behoefte om ze op te nemen in de kwalificatiestructuur. Als die competenties niet een soort diploma krijgen, zullen ze immers nooit erkend worden, niet in de privésector, en zeker niet in de openbare sector.

De samenwerking waar de vorige sprekers naar verwezen, is absoluut nodig. Gisteren nog werden we, weliswaar louter binnen Onderwijs, geconfronteerd met samenwerkingsmodellen die een perspectief geven voor de toekomst. Het gaat om een samenwerking tussen een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) en tweedekansonderwijs enerzijds en de beroepsopleiding van de VDAB anderzijds. Blijkbaar heeft men gisteren een akkoord gevonden om de algemene aanvullende vorming te laten samenvloeien. Het is mogelijk dat

mensen die de boot gemist hebben in het klassieke onderwijs, een beroepsopleiding volgen bij de VDAB. Zij krijgen enkel een attest van de VDAB, maar worden daarnaast ook ingeschreven in het CVO, waarbij de overlappende vakken kunnen worden weggelaten. Zij krijgen dan niet alleen een beroepsopleiding, maar ook een kwalificatie waarmee ze nadien op de arbeidsmarkt toch iets meer au sérieux worden genomen.

EVC is belangrijk, maar het moet gelabeld worden vooraleer het au sérieux wordt genomen.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Mevrouw Vanderpoorten, ik vond, het eerlijk gezegd, een rare vraag om uitleg. Ik had die vraag niet aan mij verwacht. Ik vind het ook moeilijk om er een antwoord op te geven.

Laat ons beginnen met de cijfers. De hoger opgeleiden, tussen 20 en 64 jaar, zijn met 84,1 procent aan het werk en hebben een werkloosheidsgraad van 2,6 procent. Als we dan naar de laaggeschoolden kijken, is daar maar 53 procent aan het werk en is er 8 procent werkloosheidsgraad. In de tussenklasse, de middengeschoolden, is 74 procent aan het werk en is er 3,9 procent werkloosheid. Daarenboven is er het vermoeden – maar daar heb ik geen cijfers van – dat wie hoger geschoold is, de facto een langere loopbaanduur heeft. Als je de cijfers van de werkloosheid en de werkzaamheidsgraad neemt, lijken degenen die later intreden, hun latere intrede goed te maken door langer op de arbeidsmarkt te zijn.

U vraagt naar samenwerking tussen de ondernemerswereld en de onderwijswereld. Ik weet niet goed wat de bedoeling is. We moeten in het bedrijfsleven meer gaan naar talent- en competentieontwikkeling. Dat heeft iedereen in deze commissie mij al tot vervelens toe horen zeggen. Ik wil met de Vlaamse sociale partners een akkoord afsluiten over competenties en loopbaanbegeleiding tegen het einde van dit jaar. Ik ben er erg van overtuigd dat we meer moeten doen voor talent en competentievergaring, binnen en buiten de job.

Voor de problematiek die u schetst, twijfel ik aan het nut van een samenwerking. Ik zeg het misschien wat te zwart-wit, zoals de mensen mij kennen, maar dan begrijpt u waarom ik het een vreemde vraag vind. Ik kijk naar studerende jongeren. Ik kan dat doen van mijn studietijd tot die van mijn kinderen, die net alle twee zijn afgestudeerd. In mijn jaar waren we met 35 studenten econometrie. We zijn met 3 die niet verder hebben gestudeerd. Het gevolg is dat ik hier nu zit. *(Gelach)*

Ik vraag me af waarom anderen verder studeren. Een van mijn kinderen heeft verder gestudeerd en de andere niet. Ik zag toen en zie nu nog altijd een veelheid van redenen waarom mensen verder studeren. Mevrouw Vanderpoorten, nota bene u, ofwel uw opvolger, hebt als minister van Onderwijs de master na master veel duurder gemaakt, om de drempel te verhogen voor wie verder wil studeren.

Er zijn er die het studentenleven ongelofelijk tof vinden. Die gaan we niet overtuigen met een opleiding binnen een bedrijf, tenzij we daaraan wettelijk grenzen stellen. Ik heb ook gezien dat er mensen zijn die heel jong afstuderen en zich absoluut nog niet geschikt of niet rijp voelen voor de arbeidsmarkt. Er zijn er die als 17- of 18jarige een keuze maken, maar niet tevreden zijn met het beroep dat daaruit volgt. Via bijstuderen passen ze de richting wat aan. Mensen studeren verder om vele redenen. Tijdens de crisis kozen mensen die tijdens de grote vakantie geen werk hadden gevonden, ervoor om bijkomend een jaar te studeren, eerder dan in de werkloosheid te belanden.

Het bedrijfsleven moet uiteraard veel meer aan ontwikkeling van competenties en talent doen dan vandaag. Maar u vraagt in welke mate het onderwijs en de ondernemers samen kunnen werken om mensen sneller op de arbeidsmarkt te krijgen. Ik weet niet of een samenwerking effectief dat tot gevolg zal hebben. Ik wil dat graag eens bekijken, maar ik denk niet dat het overeenkomt met de redenen om al of niet verder te studeren.

Ik ben graag bereid om samen te werken met de minister van Onderwijs. Ik wil zeker resultaatgericht samenwerken. U hebt het over afspraken over studieduur, verbreding en specialisatie. Ik wil zeker mijn zeg hebben als minister Smet voorstellen formuleert, maar de aanzet lijkt me eerder van hem te moeten komen. Ik voel me niet zo geroepen om iets te zeggen over studieduurverlenging.

**Mevrouw Marleen Vanderpoorten:** Dank u wel. Uw antwoord bevestigt mijn vermoeden dat er een grote kloof is tussen onderwijs en arbeid. We moeten eens samen zitten met beide commissies. Langer studeren om meer te specialiseren, zoals via een master na master, is een goede zaak. Maar nu rekt men de studieduur om een initieel diploma te krijgen. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Het is al het geval. Alle richtingen vragen nu een tweejarige master. De minister van Onderwijs lijkt ook veel sympathie te hebben voor een verbreding van de bachelors, en dan zijn we vertrokken.

Daarom wou ik nu de vraag aan u stellen, zodat u, op het moment dat het op de ministerraad van de Vlaamse Regering komt, zich zou mengen in het debat. Het is niet enkel een kwestie van onderwijs. Als iedereen langer studeert, heeft dat wel consequenties. U bent minister van Begroting. Wie gaat dat allemaal betalen? Het kost wel wat als studenten vijf jaar studeren. De minister van Onderwijs gaat aan uw deur kloppen en de rectoren ook. Er is een financieel plaatje aan en een maatschappelijke kost.

Jan Denys klaagt dat aan. Dat is toch niet de eerste de beste. Ik ben dan alert en vraag me af hoe de Vlaamse Regering als geheel daarmee omgaat. Ik ben ontgoocheld in uw antwoord. Ik zou er dieper willen op ingaan.

Ik weet uiteraard dat er in deze commissie gediscussieerd wordt over competenties. Toen we het daar vorige week over hadden in de commissie Onderwijs, heeft mevrouw Meuleman uitgebreid verteld over haar ervaringen bij de OESO. Het was een erg interessant debat naar aanleiding van een aantal vragen om uitleg. Minister, ik kan u alleen maar aansporen om met de minister van Onderwijs te praten en dieper in te gaan op de consequenties voor onze maatschappij.

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Ik steun de vraag van mevrouw Vanderpoorten, niet omdat ik tegen het lange studeren ben, integendeel, als iemand zich kan bekwamen en zijn talenten versterken, zoveel te beter. Maar dat geldt niet voor iedereen te allen prijze.

Bij de universiteiten leeft het idee dat alle masters tweejarig moeten worden. Een heel aantal opleidingen is dat nog niet. De richtingen die wel tweejarig geworden zijn, hebben tot nu toe altijd moeten aantonen dat er een inhoudelijke nood bestaat enzovoort. We hebben het vorige week nog aan minister Smet gevraagd, en dat is nog altijd zo.

We merken dat de vraag er is door de druk van de internationalisering. Ik hoop dat u, als die aanvraag er komt, vanuit uw bekommernis voor de arbeidsmarkt en op budgettair vlak mee in de gaten houdt of het effectief nodig is of niet, dat u nagaat of het inhoudelijk nodig is of niet. Als dat zo is, is dat zeker goed, maar we mogen dat niet veralgemenen. We kunnen niet veralgemeend voor alle masters naar twee jaar gaan.

Ik verwijs naar het persbericht van Agoria van enkele weken geleden naar aanleiding van het debat over de industrieel ingenieurs. Die worden geïntegreerd in de universiteit en gaan van vier naar vijf jaar – terwijl we in de ad-hoccommissie, de maatschappelijke beleidsnota en de motie die we hier hebben goedgekeurd, hebben gevraagd om de profielen van burgerlijk en industrieel ingenieur strikt gescheiden te houden. De arbeidsmarkt, het veld, zijn daar immers heel tevreden mee. Laat ons daarover waken.

**De voorzitter:** De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteuw:** Minister, u hebt er mij de voorbije maanden echt van overtuigd dat u wilt vertrekken vanuit de competenties naar de ontwikkeling op de arbeidsmarkt. We hebben dus toch een gemeenschappelijk standpunt!

Als dat uw uitgangspunt is, moet u toch met lede ogen aanzien hoe de onderwijswereld zich ontwikkelt op de manier die mevrouw Vanderpoorten en mevrouw Poleyn hier schetsen. Als u vanuit het idee van competenties vertrekt, zal de oplossing niet liggen in het pure verlengen van de masters en niet in het opeenstapelen van opleidingen. Dat weet u heel goed. U hebt er dus alle belang bij om de samenwerking met minister Smet op te starten.

Hoe kunt u de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt beter organiseren? Hoe kunt u ervoor zorgen dat mensen niet nodeloos bijkomende opleidingen volgen? Kunt u bijkomende opleiding aan het bedrijfsleven overlaten? Ze kunnen competenties ter plaatse verwerven. De opleiding moet beter aansluiten op de arbeidsmarkt.

Mevrouw Vanderpoorten, ik vind dit niet zo vreemd. Ik weet dat u goed bezig bent op het gebied van competentiegericht werken. We kunnen die aansluiting niet negeren.

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Het is een probleem dat al jaren meegaat: die aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Dat is een uitdaging. Dit debat zal daar ook geen einde aan maken. Ik merk dat ook op macroniveau. Misschien kunnen we met de twee commissies samen eens spreken over de einddoelstellingen van het onderwijs.

Met het Deltaplan bèta/techniek en het aanmoedigen van Wetenschap en Techniek krijg ik nu ook mail van verontruste mensen. Ze vrezen dat het onderwijs een fabriek wordt die jongeren aflevert voor de arbeidsmarkt. Het moet een brede en warme opvoeding bieden waar alle talenten aan bod komen. Dat is een terechte bekommernis. Het is een moeilijk punt. In welke mate moet onderwijs een knipoog maken naar de arbeidsmarkt? Er zijn ook andere opinies. Ik pleit voor een gemengde commissie.

Voor de loopbaanduur moet er niet alleen in het begin worden ingezet. Als we de loopbaan willen verlengen, kan dat ook aan het einde gebeuren. Minister, daar hebben we nog veel werk. Misschien kunnen we een consensus bereiken tussen alle fracties om daar ook veel op in te zetten zodat de talenten die worden ontwikkeld aan de universiteit en hogeschool niet worden opzijgeschoven op de leeftijd van 55 jaar. De mensen moeten hun opgedane kennis kunnen benutten tot ze minstens 60, 65 en ook ouder zijn.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Mijnheer Van den Heuvel, ik ben het uiteraard helemaal eens met uw oproep wat ouderen betreft. Dat nemen we ook in overweging in de gesprekken met de sociale partners over een nieuw werkgelegenheidsakkoord. Daarvan ben ik overtuigd. Nu begrijp ik de vraag van mevrouw Vanderpoorten beter. Ik ben daar minder van op de hoogte omdat er nog geen voorstel is voorgelegd aan de Vlaamse Regering. We hebben er nog geen interkabinettenwerkgroep over gehad. Sta me toe dat ik de discussie dan voer binnen de regering en in de interkabinettenwerkgroepen die voorbereidend werk leveren voor de regering. Ik stel ook voor dat die verenigde commissie zou bijeenkomen naar aanleiding van een voorstel, dat dit niet enigszins in het ijlle gebeurt. Dat lijkt me nuttig en zinvol. Zoals bij elk voorstel van de collega's zullen we dat bekijken vanuit een ruimere invalshoek, in dit geval die van Werk en Begroting.

**De voorzitter:** De heer Watteuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteuw:** Mijnheer Van den Heuvel, u stelt dat we misschien nog meer moeten inzetten op langer werken, maar het heeft natuurlijk geen zin om alleen maar daarop in te zetten als we de winst die we daar boeken, verliezen aan de instroomkant. Daarom is het probleem dat mevrouw Vanderpoorten heeft aangekaart, belangrijk. *(Opmerkingen van de heer Koen Van den Heuvel)*

**De heer Matthias Diependaele:** Die discussie komt later nog terug. Zo eenvoudig is het natuurlijk ook niet. Het einde van de loopbaan moet aanzienlijk worden verlaagd. Het begin van de loopbaan is één jaar.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over bedrijfsopleidingen als impuls voor kansengroepen - 160 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Laurys heeft het woord.

**De heer Jan Laurys:** Voorzitter, minister, geachte leden, het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) heeft, in opdracht van het ESF-Agentschap Vlaanderen (Europees Sociaal Fonds) een onderzoek gedaan naar de diverse opleidingen waarmee ESF-subsidies gemoeid zijn. Het onderzoek heeft als titel ‘Subsidies voor bedrijfsopleidingen als impuls voor kansengroepen’. Er komen een aantal kritische conclusies in naar voren.

Zo wordt vastgesteld dat de meeste werkgevers kiezen voor een vaste opleidingsaanbieder. Daar worden eigenlijk weinig vragen over gesteld. Men is niet kritisch wat dat betreft. Er is geen kwaliteitscontrole. Het is bijna een verplicht nummer geworden. Als er al eens een kwaliteitscontrole of een evaluatie gebeurt, dan betreft die meestal de praktische randvoorwaarden, en niet de kern van de opleiding. Er worden weinig vragen over gesteld. Er blijkt zelfs dat werkgevers geen zicht hebben op de resultaten van die opleidingen. Daar wordt eigenlijk weinig feedback over gegeven.

Ook is er weinig zicht op de macro-effecten van de opleidingen. Er wordt nooit vergeleken met wat de gevolgen zouden zijn, mochten de ESF-subsidies er niet zijn geweest. Men stelt wel vast dat er bepaalde resultaten zijn. Zo is het perfect mogelijk dat een bedrijf voldoende personen van de doelgroep tewerkstelt, maar men kan niet weten of dat nu komt door de gekregen subsidies of door andere oorzaken. De effecten van die ESF-middelen zijn heel moeilijk te achterhalen. Men kan dus ook moeilijk nagaan of het ESF zijn doelstelling bereikt.

De klassieke discussie betreft ook weer de vraag wie deel uitmaakt van een kansengroep. Volgens de ESF-definities is bijvoorbeeld de heer Mahassine nog altijd een doelgroep-werknemer. Het zou kunnen – en ik denk dat de VDAB dat momenteel al doet – dat veeleer wordt geselecteerd op basis van geboorteland, thuistaal, afkomst, geboorteland van de ouders en dergelijke. Zo kan men zich beter toespitsen op de precieze doelgroep.

Dan is er ten slotte het leerbewijs. Het ESF verplicht de uitreiking daarvan inderdaad. Ook daarop heeft het HIVA zware kritiek. Blijkbaar worden die leerbewijzen helemaal niet ernstig genomen. Ze worden wel altijd opgemaakt, maar ze worden niet altijd uitgereikt. Ook stelt het HIVA vragen bij de manier waarop ze worden uitgereikt. Blijkbaar gebeurt dat zonder enige test, met als gevolg dat daar weinig draagvlak voor bestaat in de ondernemingen, dat ze niet ernstig worden genomen, dat ze niet worden gebruikt als instrument en dat werkgevers er weinig voordelen van zien.

Minister, hoe evalueert u dat HIVA-onderzoek? Hebt u een zicht op die macro-impact van die ESF-steun op de deelname van de kansengroepen aan opleidingen in Vlaanderen? Hoe wilt u werkgevers stimuleren om dat opleidingsbeleid bewuster vorm te gaan geven? Bent u het ermee eens dat de ESF-definities van kansengroepen niet altijd passend zijn? Wat zou men kunnen doen om dat leerbewijs wat relevanter te maken?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.



**Minister Philippe Muylers:** Mijnheer Laurys, ik dank u. Het is jammer dat er maar zo weinig leden overblijven, maar blijkbaar gromt bij veel leden de maag.

Ik vind dit een goede vraag. Deze studie heeft ons toch wel wat geleerd. Bij de evaluatie van de studie wil ik toch wat positiever zijn. Ik vind het zeer positief dat werkgevers opleidingen organiseren die niet specifiek gericht zijn op kansengroepen. Uit de HIVA-studie blijkt dat werkgevers absoluut geen opleidingen specifiek voor kansengroepen willen doen, omdat dat met zich zou kunnen meebrengen dat werknemers zich geïsoleerd zouden kunnen voelen. Het zou enigszins stigmatiserend werken, want dan behoort je plots tot een groep. Uit de studie blijkt vooral dat een oplossing bijna nooit specifiek gericht is.

Wat mij betreft, moeten we conform het competentiebeleid bekijken welke afstand een deelnemer aan de opleiding tot de arbeidsmarkt heeft. Dat kan voor elke 50-plusser en voor elke allochtoon verschillend zijn, ook voor elk diploma trouwens, daar hebben we het vroeger al over gehad in de commissie.

Het is wel zo dat de doelen en targets die werden opgelegd door ESF inzake de kansengroepen, worden gehaald. De werknemers uit de kansengroepen komen in de meeste bevroegde organisaties in het onderzoek in die mate voor dat ze ook zonder specifieke selectie of targeting van de werknemers die tot de kansengroepen behoren, als vanzelf aan de ESF-voorwaarden voldoen. Door ze mee te nemen in de klassieke opleidingen, voldoen we al aan de ESF-voorwaarden.

Zijn deze oproepen nu al of niet succesvol in het bereiken van kansengroepen? De concrete impact van de ESF-ondersteuning is natuurlijk moeilijk te weten. Het gaat over een zogenaamd 'deadweight': zou men de opleiding ook organiseren zonder steun? In elk geval stimuleren en vergoeden we bedrijven om aan kansengroepen opleidingen aan te bieden. We zien dat ook laaggeschoolden bereikt worden.

Tot vervelens toe moet ik herhalen dat het tijd werd dat we elk talent gingen benutten en dat we in het competentie management aandacht hebben voor de rol die werkgevers hierin moeten opnemen. Het stimuleren van talent- en competentie management komt iedereen ten goede, zeker ook de doelgroepen. De contouren waarbinnen we dat zullen doen, wil ik ook verder vastleggen.

Vanuit zo'n akkoord dat ik met de sociale partners wil afsluiten, lijkt het me nuttig om te bekijken of het opportuun is om bedrijfsopleidingen verder te subsidiëren via ESF-ondersteuning. Ik vraag me dat echt af. Ik wil dit verder bekijken met de sociale partners naar aanleiding van het competentie- en talentmanagement. We moeten bekijken of we dergelijke opleidingsacties opnieuw moeten opzetten. We moeten zeker rekening houden met de aanbevelingen die in de studie van HIVA worden geformuleerd.

In mijn beleidsnota Werk heb ik het belang van EVC's en het erkennen van verworven competenties benadrukt, dat weet u. Het erkennen van verworven competenties is een vlag die veel ladingen dekt. Veel hangt af van de context waarbinnen men de EVC's gebruikt of wil gebruiken. Er is een groot verschil tussen een zelfevaluatie van het individu en het formeel erkennen van iemands competenties, bijvoorbeeld via een ervaringsbewijs, de twee uitersten. In dat brede spectrum zou er ook plaats kunnen zijn voor de leerbewijzen.

Ik ben het met u eens dat er niets mee kan worden gedaan als het gaat om een vodge papier dat wordt afgegeven. We moeten inzake de verscheidenheid van instrumenten vanuit een meer arbeidsmarktgerichte invalshoek verkennen hoe we ze kunnen inzetten. Hierbij is natuurlijk een belangrijke rol weggelegd voor de werkgevers om de competenties van de werknemers beter in kaart te brengen. Het is de filosofie van een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). Het papier op zich is minder belangrijk dan dat er effectief op een juiste manier gescreend wordt wat iemand kent en wat iemand kan, wat mij betreft los van diploma's. De screening moet ook rekening houden met de afstand van de arbeidsmarkt, waardoor men makkelijker in een matrix komt waar iets kan worden gedaan aan die afstand.

We hebben ook een verkennende oefening gemaakt met een analyse van een achttal lopende EVC-projecten en daarbij zien we toch een aantal goede praktijken. We kunnen er wellicht ook enkele interessante aanbevelingen uit halen. Op basis van die zaken zal ik samen met de sociale partners een aantal beleidsvoorstellen uitwerken om het functioneel gebruik van EVC door werkgevers in een begeleidingscontext nog meer te stimuleren.

Samengevat: ervaringsbewijzen hebben dus alleen zin als ze ook waarde hebben voor de werkgeversorganisaties en met de werkgevers. Het gaat wat mij betreft altijd over competenties en talenten.

**De voorzitter:** De heer Laurys heeft het woord.

**De heer Jan Laurys:** Voorzitter, minister, ik volg natuurlijk wat u zegt. U zegt dat de targets bereikt worden, maar het gaat natuurlijk over mensen die al werken. Het zijn echter net degenen die niet werken, die we willen opkrikken. De mensen die werken, hebben waarschijnlijk al bepaalde attitudes en een bepaalde vorming.

Ik vind het een heel moeilijke materie. Ik vraag me ook altijd een beetje af of we niet een theoretisch model aan het creëren zijn dat in de praktijk eigenlijk bijna niet kan werken. Begin maar eens voor iedereen individueel na te gaan hoe groot de afstand tot de arbeidsmarkt is en hoe we daar iets aan kunnen doen. We hebben het al over de tewerkstellingsmatrix gehad, maar ik ben soms bang dat we het zo eenvoudig moeten maken, dat we in de praktijk zullen vastlopen met de modellen. Het is een nuttig instrument. Ik zie de voordelen ervan in, maar zal het in de praktijk ooit gerealiseerd kunnen worden? Hetzelfde geldt voor de POP's en dergelijke meer.

Ik kan me ook goed voorstellen dat werkgevers niet meer weten wat het allemaal is: leerbewijzen, EVC, evaluatieschema's. Het zou wellicht goed zijn dat er wat harmonisatie komt, dat er een lijn getrokken kan worden, dat zal de doelgroep wellicht ook ten goede komen.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Het model dat ik wil realiseren, is een richting die ik aangeef, het is niet iets dat we van de ene op de andere dag kunnen bereiken. Dat is trouwens niet nodig en niet nuttig. We moeten niet aan iedereen verplicht opleggen om om de twee jaar een screening te laten doen van de talenten en competenties. Het zou goed zijn als we zouden kunnen beginnen met de doelgroepen die een probleem hebben op de arbeidsmarkt en met werkzoekenden die een nieuwe job willen.

In dit verband moeten we, evenals voor de inzet van instrumenten, vanuit deze filosofie vertrekken. Als we ons op de afstand tot de arbeidsmarkt focussen, zullen we veel verder geraken. We zullen geïndividualiseerder kunnen werken. We zullen dichter bij oplossingen voor de problemen komen.

Ik ben het helemaal eens met de laatste bemerking van de heer Laurys. In die filosofie kan een EVC een nuttige rol spelen. Het is evenwel niet mijn bedoeling van vandaag op morgen een competentieloopbaanbeleid te ontwikkelen dat plots iedereen allerlei verplichtingen oplegt. We moeten dit functioneel en pragmatisch aanpakken. We mogen het kind niet met het badwater weggooien. Ik tracht samen met de sociale partners te achterhalen hoe we dit kunnen doen.

Tot slot wil ik nog eens mijn antwoord herhalen op de vraag of het dan met het EAD-beleid en met de job- en diversiteitsconsulenten gedaan zal zijn. Dat is niet de bedoeling. We moeten nagaan hoe we dit in die filosofie kunnen opnemen.

Moeten we de tewerkstellingspremie 50+ al dan niet afschaffen? De heer Laurys heeft zelf verklaard dat niet elke 50-plusser of elke allochtoon dezelfde is. We moeten tot een ander model en tot een andere screening komen. Dat gebeurt niet van de ene op de andere dag, maar het is wel waar ik heen wil.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten. ■